

Návrh na zlepšení prevence kriminality mládeže v městě Uherské Hradiště

Michal Eibensteiner

Bakalářská práce
2012

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav krizového řízení

akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Michal EIBENSTEINER

Osobní číslo: L09395

Studijní program: B 3909 Procesní inženýrství

Studijní obor: Ovládání rizik

**Téma práce: Návrh na zlepšení prevence kriminality mládeže
v městě Uherské Hradiště**

Zásady pro vypracování:

- 1. Cílem bakalářské práce je vypracovat návrh na zlepšení prevence kriminality mládeže v městě Uherské Hradiště.**
- 2. Nastudování odborné literatury pro vypracování zadaného tématu s využitím aktuálních informačních zdrojů.**
- 3. Návrh nejvhodnější prevence na zlepšení kriminality mládeže v městě Uherské Hradiště.**

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] KUCHTA, J. a kol. Kriminologie I. část. Brno : Masarykova univerzita, 2002. ISBN 8021022043.

[2] MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A. Mládež a delikvence. Praha : Portál, 2003. ISBN 80-7178-771-X.

[3] ČAČKA, O. Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace. Brno : Doplněk, 2000. ISBN 80-7239-060-0.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Jaromír Maňásek**

Ústav práva

Datum zadání bakalářské práce: **15. prosince 2011**

Termín odevzdání bakalářské práce: **11. května 2012**

V Uherském Hradišti dne 20. února 2012

prof. Ing. Josef Polášek, Ph.D.
děkan

prof. Ing. Dušan Vítar, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Předmětem bakalářské práce je vymezení a analýza kriminality mládeže v městě Uherské Hradiště. Teoretická část je zaměřena na obecné pojetí i specifika vzniku kriminality, dále také na současné přístupy ve vyšetřování mládeže. Zabývám se také prevencí kriminality. Praktická část je zaměřená na kriminalitu mládeže v městě Uherské Hradiště, vězeňství, dotazníkové šetření. Poslední kapitola danou problematiku rozebírá a doporučuje řešení zjištěných problémů.

Klíčová slova: kriminalita, kriminalita mládeže, trestný čin, prevence, vězeňství, exkurze, dotazník.

ABSTRACT

The subject of the Bachelor's work is the definition and analysis of delinquency in the city of Uherské Hradiště. The theoretical part is focused on general concepts and specifics of the crime, as well as on current approaches in the investigation of youth. I deal with crime prevention. The practical part is focused on crime, youth in the town of Uherské Hradiště, prison, public opinion survey. The last chapter that discusses the issues and recommends solutions to the problems identified

Keywords: crime, youth crime, prevention, prison system, excursions, the questionnaire.

PODĚKOVÁNÍ

Poděkování patří vedoucímu bakalářské práce JUDr. Jaromíru Maňáskovi za velkou trpělivost, cenné připomínky a ochotu při zpracování mé bakalářské práce.

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v archivu Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval/a samostatně a použitou literaturu jsem citoval/a. V případě publikace výsledků budu uveden/a jako spoluautor/ka;
- že odevzdání verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti dne

.....
podpis studenta/ky

OBSAH

ÚVOD.....	8
I TEORETICKÁ ČÁST	9
1 PŘÍČINY A PODMÍNKY VZNIKU KRIMINALITY.....	10
1.1 ZÁKLADNÍ POJMY	10
1.2 OSOBNOST JEDINCE SE SKLONY KE KRIMINALITĚ.....	11
1.3 VLIV RODINY.....	13
1.4 VLIV ŠKOLY.....	15
1.5. VLIV SPOLEČNOSTI A VRSTEVNÍKŮ	17
2 SOUČASNÉ PŘÍSTUPY VE VYŠETŘOVÁNÍ MLÁDEŽE.....	20
2.1 TRESTNÍ ŘÍZENÍ SE ZAMĚŘENÍM NA MLÁDEŽ.....	21
2.2 MLÁDEŽÍ NEJČASTĚJI PÁCHANÉ TRESTNÉ ČINY	24
3 PREVENCE KRIMINALITY.....	27
3.1 ZÁKLADNÍ POJMY.....	27
3.2 STRUKTURA PREVENCE.....	28
3.3 ÚROVEŇ PREVENTIVNÍCH AKTIVIT.....	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	33
4 KRIMINALITA DĚTÍ A MLADISTVÍCH V OKRESE UHERSKÉ HRADIŠTĚ.. ...	33
4.1 STATISRIKA TRESTNÝCH ČINŮ DĚTÍ A MLADISTVÍCH NA OKR.UH.....	34
5 VĚZEŇSTVÍ.....	40
5.1 HISTORIE VĚZEŇSTVÍ	40
5.2 TYPY VĚZNIC.....	45
5.3 CÍLE EXURZÍ DO VĚZNIC.....	47
6 ANALÝZA MĚŘENÍ INFORMOVANOSTI MLÁDEŽE V OKRESE UHERSKÉ HRADIŠTĚ.....	48
6.1 VÝZKUM.....	48
6.2 ZKOUMANÝ SOUBOR.....	48
6.3 VÝSLEDKY VÝZUMU.....	48
7 NÁVRH NA ZLEPŠENÍ PREVENCE KRIMINALITY V MĚSTĚ UHERSKÉM HRADIŠTI.....	54
7.1 VLASTNÍ NÁVRHY NA PREVENCI.....	54
ZÁVĚR.....	57
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	58
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	60
SEZNAM OBRÁZKŮ	60
SEZNAM TABULEK	61
SEZNAM PŘÍLOH.....	62

ÚVOD

Téma své bakalářské práce jsem si vybral na základě svého zájmu o tuto problematiku a rovněž z profesního hlediska, neboť jsem zaměstnán u Policie ČR, kdy s kriminalitou dětí a mládeže, potažmo jejich jiným delikventním chováním docházím téměř denně do styku.

Kriminalita dětí a mládeže začíná být v dnešní uspěchané době fenoménem, který se čím dál častěji dostává do podvědomí občanů především formou médií, ale co je smutnější, také vlastním zjištěním každého z nás. Téměř každou odslouženou směnu se s takovým případem, kterého se účastnilo dítě nebo mladistvý, byť i jako svědek nebo nezúčastněná osoba, setkám a nemusí se jednat přímo o čin, který by svou skutkovou podstatou naplňoval některé znaky trestného činu nebo přestupku. V této věci se na mě obrací spoluobčané, kteří si stěžují na mladé výrostky, kteří se po nocích toulají po obci a tropí výtržnosti, ničí majetek, kreslí po zdech nebo dokonce zneužívají návykové látky. Ptají se, co s tím policie udělá, jaké má řešení? Jelikož policie patří mezi orgány činné v trestním řízení, řešení takových problémů jí přímo přísluší a tyto se snaží v rámci daných zákonných norem zvládnout. Otázkou však zůstává, jaké k tomu má policie pracovní podmínky, jaké vlastní prostředky k naplnění litery zákona, jak v této věci spolupracuje s jinými institucemi a bezesporu také, jak jsou sami občané k těmto problémům ochotni být nápomocní.

V teoretické části mé práce bych se chtěl věnovat příčinám, podmínkám a vzniku kriminality mládeže se zaměřením na základní pojmy, osobnost jedince se sklony ke kriminalitě a působení celospolečenských vlivů na takovéto chování. Dále bych chtěl seznámit a uvést do problematiky konkrétní práci policie při zpracovávání případů v různých fázích trestního řízení a ozřejmit spolupráci policie s dalšími institucemi, jako jsou především rodina a škola. V teoretické části se také budu zabývat prevencí kriminality.

V praktické části práce bych chtěl zařadit také statisticky zpracovaná data vývoje kriminality u dětí a mládeže na okrese Uherské Hradiště za zvolené období, uvedu nejčastěji páchané trestné činy v Uherském Hradišti. Součástí praktické části je výzkum prováděný v Uherském Hradišti a vlastní návrhy na zlepšení prevence kriminality v Uherském Hradišti.

Celá práce je doplněna o obrázky, grafy a tabulky, které slouží k lepší názornosti a vedou k jednodušší cestě k pochopení dané problematiky.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PŘÍČINY A PODMÍNKY VZNIKU KRIMINALITY

Abychom se mohli zabývat poznatky o příčinách a podmínkách vzniku kriminality mládeže (KM), je třeba začít od prvopočátku samotného problému a to od raného dětství budoucího pachatele, resp. zde můžeme zahrnout období ještě nenarozeného dítěte, tzv. dobu prenatalní. Psychosomatické poruchy v prenatalním období dítěte mohou být důsledkem pro pozdější vznik poruch chování, které se mohou za určitých podmínek vystupňovat až v pozdějšího mladého delikventa¹.

Určitou, mezi odborníky rozporupnou část vlivu, lze přisuzovat **genetickým dispozicím**, které každý člověk přebírá po svých rodičích. Chování člověka (delikvence je chování) je podmíněno velice komplexně. Dědičnost je jedním z mnoha faktorů, které na ně mají vliv. Genetická dispozice může být odpovědná např. za sníženou sebekontrolu či za hyperaktivitu. Tyto vlohy však samy o sobě nevedou k vytvoření delikventní party, která vyloupí obchod. Genetická vloha jen zvyšuje pravděpodobnost, že na chování budou mít vliv další činitelé, bez nichž by se delikventní jednání neuskutečnilo. Genetická vloha snižuje, resp. zvyšuje práh pro působení vlivů prostředí. [1]

Samozřejmě zde působí mnoho dalších, většinou výraznějších vlivů, jako je postupné utváření osobnosti samotného jedince, jeho životní cesta a historie v kruhu rodiny, školy a přátel.

Tato specifika životní fáze projevující se v oblasti psychologického, biosomatického i sociálního vývoje člověka mohou i nemusí být trestním zákonodárstvím respektována. Až zhruba do druhé poloviny 19. století nebylo dětství a dospívání ve vztahu k trestněprávním důsledkům spáchaných deliktů chápáno jako zvláštní, časově ohraničené období nedospělosti. To se projevovalo zejména absencí speciálních trestněprávních úprav, které by se týkaly mládeže. Teprve 19. století přináší obrat v chápání mládí jako určité formy patologie. Tehdejší reformní hnutí usiluje především o změnu soudního řízení a sankčního systému uplatňovaného vůči mladistvým. Vychází přitom z koncepce, která uznává dětství a dospívání jako samostatnou životní fázi a její specifika respektuje i odlišnou právní regulaci. [2]

¹ Delikvent - pachatel

1.1 Základní pojmy

K nejvýznamnějším a nejobecnějším psychologickým pojmům patří samotná **osobnost člověka**. Bylo vytvořeno mnoho teorií o osobnosti jednotlivce. Podle Guilforda, in: Nekonečný (1997) osobnost jedince je jeho jedinečný vzorec rysů, Tardy in: Nekonečný (1997) omezil pojetí osobnosti na jednotu duševních vlastností a dějů. Čačka (1997) uvádí, že jde o obdivuhodnou a jen nesnadno postižitelnou, vyvíjející se a individuálně strukturovanou mnohost částí duševního dění, schopnou, na dosažené úrovni vlastních relativně stabilních kvalit charakteristik a subjektivních východisek, více či méně adekvátně, integrovaně a účinně myslet, prožívat, chtít či jednat v procesu stálé dynamiky subjekt-objektové interakce. Čáp a Mareš (2001) uvádějí, že i když se setkáváme s desítkami podrobnějších definic osobnosti, většina z nich obsahuje, jen s dílčími modifikacemi, tři základní momenty:

- osobnost zahrnuje rozsáhlý soubor, souhrn momentů: vlastností, procesů a stavů, návyků, postojů apod.
- osobnost se vyznačuje uspořádáním, strukturou dílčích momentů, je to velmi složitý systém
- osobnost vyjadřuje rozdíly, difference mezi lidmi, popřípadě jedinečnost člověka, jeho odlišnost od ostatních lidí

K dalším nezbytným pojmům pro pochopení souvislostí patří bezesporu dítě, nezletilý, mladistvý, mládež. V úmluvě o právech dítěte přijaté v New Yorku dne 1989 se **dítětem** rozumí osoba mladší osmnácti let, pokud nedosáhla zletilosti již dříve. Trestní řád takový pojem neužívá, trestní zákon pouze v některých případech u specifických skutkových podstat jednotlivých trestných činů (př. trestný čin únos dle § 200 tr. zákona nebo tr. čin opuštění dítěte dle § 195 tr. zákona), všeobecně však považuje za děti osoby mladší osmnácti let. Obecně jsou za děti podle zákona o rodině považovány osoby mladší patnácti let. Kriminální jednání je ze statistického hlediska sledováno od šesti let. Dalším nezbytným pojmem je **zletilost**. V etopedii², kriminologii a právní praxi termín **nezletilý** vymezuje osoby mladší patnácti let, které ještě nejsou trestně odpovědné, jinak se běžně používá pro označení jedinců, kteří nedosáhli zletilosti (do osmnácti let).

² Etopedie - disciplína speciální pedagogiky, zabývající se jedinci s poruchami chování a emocí

Za nezletilým následuje **mladistvý**, což je osoba ve věkové kategorii 15-18 let, která je trestně odpovědná, z hlediska výše trestu se setkáváme s dalším termínem – **blízký věku mladistvého** – podle právní teorie je myšlen věk do 20 let.

Mládeží se většinou označuje širší skupina jedinců ve věkové kategorii do 18 let. Zákon sice tuto skupinu přesně nespecifikuje, avšak občanský zákoník hodnotí osoby starší 18 let jako zletilé (plnoleté). [3]

Se vznikem kriminality souvisí pojmy problémy v chování, potažmo poruchy chování, které se dále člení podle různých hledisek a je třeba tyto od sebe nejprve odlišit. Co je samotné **chování**? Obvykle je chování chápáno v širším významu jako „odpovědi organismu na změny v jeho okolí“ (K. U. Smith a W. M. Smith, in: Nekonečný 1998). V pedagogické i psychologické literatuře autoři uvádí, že každé jednání a chování je výsledkem souhry mnoha působících podmínek vnějších a vnitřních, někdy společných pro určitý druh chování a skupinu osob, jindy individuálně odlišných. Negativní reakce na signály vnějšího prostředí a emocí jsou vnímány jako nežádoucí **problémové chování**. Vojtová (2005) vidí **rozdíly u žáků s problémy v chování a s poruchou chování** v tom směru, že žák s problémem v chování o svých problémech ví, vadí mu a chtěl by je odstranit, normy nenarušuje úmyslně, tyto problémy bývají krátkodobé, mívají vývojové souvislosti, naopak žák s poruchou chování není s danými normami v konfliktu, ignoruje je, nepocituje vinu k důsledkům vlastního jednání, normy porušuje dlouhodobě, vývojová specifika prohlubují nežádoucí chování, náprava vyžaduje speciální péči. Podle Procházkové (2004) se v obecné řeči pod pojmem **poruchy chování** obvykle rozumí negativní odchylky v chování některých osob od normy, kterou je to, co jako běžné hodnotí a očekávají jiné osoby nebo skupiny. Jako poruchy chování etopedického charakteru jsou označovány nežádoucí projevy různého stupně začínající zlozvyky, neposlušností, vzdorovitostí, stupňující se až k negativismu, přidružuje se lhaní, krádeže, útěky a toulání, záškoláctví.

V současném pojetí problematiky poruch emocí a chování se dostává do popředí osobnost jedince s poruchou emocí a chování v kontextu jeho životní perspektivy. Linií směřování **pedagogického vedení (edukace, prevence, intervence, rehabilitace)** je **kvalita jeho života v současnosti i v budoucnosti – dospělosti**.

Hlavní cestou by měla být **motivace** mravně narušené mládeže **ke změnám v chování a ke vzdělávání**. Jedná se o ovlivňování jedince, úpravu jeho sebepojetí a orientací v problémech ve vztahu k jeho akademické a profesní perspektivě.

Tyto projevy a nezájem společnosti mohou vyústit až v **delikvenci**. Což je obecné označení pro činnost porušující zákonné nebo jiné normy chování. Obvykle se pod tímto pojmem rozumí protispolečenské chování v širším smyslu než kriminalita. Někteří autoři rozlišují termín **dětská delikvence** (nebo také dětská kriminalita, prekriminalita, do 15 let) a **juvenilní delikvence** (od 15 do 18 let). V kriminologii a kriminalistické praxi se však můžeme setkat s termínem delikvence pouze pro označení protispolečenské činnosti ve věkové kategorii do 15 let a u věkové kategorie 15-18 let s termínem **kriminalita mládeže**.

KM je součástí celkové kriminality. Zahrnuje jednání mladistvých osob, jehož důsledkem je porušení společenských zájmů na takovém stupni společenské nebezpečnosti, který je charakteristický pro trestný čin (TČ) (kryje se s termínem juvenilní delikvence).

1.2 Osobnost jedince se sklony ke kriminalitě

Zkoumání osobnosti pachatele trestné činnosti je nesmírně obtížné, neboť je podmiňováno řadou vzájemně působících příčin a současně i limitováno celistvostí a systémovostí psychických funkcí a vlastností. Jistě i proto **dosud neexistuje jednotná koncepce osobnosti delikventa**. Přesto však bývá často diskutována otázka, zda se jedinci, kteří se dopouštějí trestné činnosti, vyznačují určitým komplexem psychických zvláštností osobnosti, který by byl pro ně charakteristický a odlišoval by je od osob, jež se nedostávají do konfliktu se zákonem. Toto nebylo současnými výzkumy jednoznačně potvrzeno. Nedá se říci, že by existoval jedinec s typickými osobnostními rysy pachatele trestných činů. Existuje však řada dalších faktorů, které mají bezprostřední vliv na to, že člověk spáchá trestný čin. **Pochopit chování pachatele** trestného činu předpokládá objasnit i motivy, potřeby a snahy, z nichž může pramenit porušení zákona. [4]

Hlubší a adekvátnější vhled do osobnosti pachatele z řad mládeže nám umožňují **vývojové změny a vývojové modely**, které prohlubují možnosti její diagnózy, prognózy, prevence i úspěšné prosociální intervence. [5] Většina autorů odborných publikací se shoduje na tom, že nejvýznamnější ve vývoji jedince je období přechodu od dětství k dospělosti. Pod pojmem **dospívání** se řadí období **pubescence** (v závislosti na pohlaví od 11.-12. do 14.-15. roku), a **adolescence** (od 16.-18., resp. 20. roku).

Dospívání, zejména v období **pubescence** je označováno jako období bouří, zmatků, vzdorů a konfliktů, souvisejících s uvolňováním vztahů dospívajícího k rodině, jeho potřebou být respektován jako dospělý, pohlavním dozráváním, hledáním vlastní

identity, kdy významný vliv zde mají sociální a kulturní faktory. Posléze v **adolescenci** již dochází ke stabilizaci a zpevnování postojů a zájmů, uvolňování se ze závislosti na rodičích. Ještě více se zvyšuje snaha osamostatnit se, často spojená, zejména u chlapců, se sklony k chlubení a předvádění se v souvislosti s potřebou uznání zejména v rámci vrstevnické skupiny. Typické jsou projevy odmítání hodnotových postojů starších generací, nespokojenosti se společenskými poměry a obavy o budoucnost. [5]

Osobnost sama o sobě je složitým systémem, jak je již výše uvedeno v samotném pojmu osobnosti. Specifika či jednotlivé části osobnosti (pokud nejde o poruchu osobnosti) jako jsou motivace, schopnosti a rysy osobnosti, temperament, charakter, inteligence, volní vlastnosti mohou být podstatnou příčinou vzniku kriminální budoucnosti jedince, ne však jedinou a nejdůležitější. Spolupůsobí zde další a významnější faktory jako jsou rodina, škola, vrstevníci.

1.3 Vliv rodiny

Podle **Zákona o rodině č. 94/1963 Sb.**, § 1 je hlavním účelem manželství založení rodiny a řádná výchova dětí. Rodičovská zodpovědnost je souhrn práv a povinností, při péči o nezletilé dítě zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj (§ 31). Rodiče mají být osobním životem a chováním příkladem svým dětem (§ 32).

Rodina je tradičně považována za **hlavního činitele**, jenž svým selháváním dětem umožňuje kriminální chování, kdy s tímto názorem naprosto souhlasím.

Většina rodičů si přeje mít děti a ve vzájemných debatách hodnotí svá dětství, dětství svých rodičů, jaké to přináší starosti, povinnosti, kde neudělat chybu, jak správně děti vychovávat, jaká bude jejich budoucnost. Dá se tedy říci, že v podstatě je dítě vychovááno ještě před tím, než se narodí. Vychovááno je v jistém smyslu i v době těhotenství matky, kdy chování její a jejího partnera intenzivně ovlivňuje zdravý vývoj dítěte.

Obecně vzato spočívá **primární funkce rodiny** v tom, že již od narození ovlivňuje vývoj jedince, **vytváří citové vazby**, které mají dlouhodobý vliv a zapisují se trvale do duševního života dítěte. Jedinec si sebou do života odnáší základní pojetí citů a **modely chování** jako své vlastní dispozice či sklony. **Rodina znamená také domov**, na což upozorňuje fenomenologická filosofie v Jedličkovi a kol. (2004), kdy v rodině nejde ve

skutečnosti jen o figury otce, matky a dalších příbuzných, ale i o místo, do „něhož je možné se kdykoliv vrátit“ – atmosféra domova.

Rodina jednak zajišťuje **uspokojování biologických potřeb dítěte**, zajišťuje podmínky pro jeho zrání a růst, ale připravuje jej také na přijetí **rolí a vzorů jednání**. Z toho základu se rozvíjí vědomě řízená výchova – **utváření návyků, sebekontrola, učení, přijetí disciplinovaných forem jednání, očekávání odměn či trestů** apod.

V současné době se jako nejpříznivější živná půda kriminálního chování mládeže ukazuje **nejnižší vrstva společnosti**, vrstva lidí bez kvalifikace nebo s nejnižší kvalifikací, vrstva, v nichž je největší chudoba a nejvyšší nezaměstnanost. Navyšuje se však také počet kriminálně jednající mládeže ze středních vrstev i z nejlépe situovaných vrstev, což se dá interpretovat jako následek **klesajícího vlivu rodiny na chování dospívajících dětí ve všech společenských vrstvách**. [3]

Nejdůležitější úlohu v rodinném prostředí však hraje samotná **výchova dětí**. Dobrou tradiční výchovu mohou někteří pokládat za přespříliš represivní, jiní naopak za velmi liberální. O **modely výchovy** realizované v rodinách i ve škole se vedou nepřetržité veřejné spory. Odborníci se **shodují v základních principech** přístupu k dětem. Za hlavní se považuje, aby měly děti pocit bezpečí, dostávalo se jim průběžné a dlouhodobé péče, nebyly zneužívány ani opuštěny a byly chytěny jak rodiči, tak společností jako celkem. [4]

Důležitým faktorem ve výchově dětí, který může být rizikový, je **systém odměn a trestů**. Příliš tvrdá disciplína zahrnující agresivní chování rodiče k dítěti je častější v rodinách, v nichž se děti chovají delikventně. Dítě se v takové rodině učí agresivitě jako dovolenému způsobu chování. Časté a drastické tělesné tresty jsou vždycky málo účinné, dítě se rodiči vnitřně vzdaluje, předstírá, lže a manipuluje, aby se tvrdému trestu vyhnulo. Jak uvádí Matějček (1994), dobře může potrestat dítě jenom ten, kdo je má rád.

Děti mohou být takovým chováním ze strany rodičů po dobu svého vývoje **frustrovány** (zamezení uspokojování důležitých potřeb) a může se v nich kumulovat agresivita, která rovněž může souviset s pozdějšími životními problémy.

Dalším parametrem rodičovského chování je dohled (monitoring), neboli **míra rodičovy informovanosti o tom, co dítě dělá** ve volném čase, s jakými kamarády se stýká, kde se zdržuje, když není doma, kdy se vrací domů, v jakém stavu atd.

Zvláštní kategorii tvoří **děti, které rodinné prostředí vůbec nepoznaly**. Byly **vychovávány v kolektivních institučních zařízeních**, obvykle prošly celou sérií náhradních domovů. Tyto v pravém slova smyslu **deprivované** (nedostatek kladného emočního vztahu, lásky ze strany rodičů) děti mají nejen oslavenou schopnost navazovat vztahy a nalézat v nich uspokojení, mají i oslabený smysl pro „civilní“ (neústavní) realitu. Jejich adaptace na ústav je samozřejmě lepší než adaptace na samostatný život mimo ústav, proto pro něj může být vazba i vězení vlastně známým prostředím, které nevědomky upřednostňují před náročnou samostatností života na svobodě.

1.4 Vliv školy

Většina mladých lidí tráví ve **školních zařízeních** tolik času (téměř 200 dní v roce), že tato zařízení můžeme považovat za jejich druhý domov a pedagoga za jednoho z rodičů, řečeno mírně nadneseně.

Učitelé patří k významným osobám v životě a vývoji dětí a mladistvých. **Učitel** může působit silně, příznivě, nebo naopak nepříznivě, svým záměrným výchovným působením, ale především celou **kommunikací a interakcí, vztahem k žákům, svou osobností**. Může se stát i důležitým modelem pro dítě a mladistvého.

Učitelská profese klade náročné a psychologicky rozmanité požadavky. Od učitele se očekává, že bude žáky :

- **vzdělávat**, zprostředkovávat jim vědomosti, dovednosti, způsoby myšlení a činnosti určitého vědního, technického, popřípadě uměleckého oboru, podle učitelovy aprobace
- **vychovávat**, rozvíjet jejich zájmy a postoje, schopnosti, charakter, a to na podkladě soustavného poznání žáků, jejich typologických i individuálních rozdílů

Nebývá snadné vyváženě sloučit oba momenty. Učitelé se značně liší v tom, na který z obou momentů se soustředí. Oba typy učitelů v krajních podobách vedou k nežádoucím výsledkům.

Děti a mladiství potřebují učitele jako celého člověka, osobnost s lidským vztahem, s porozuměním pro třídu i pro osobní problémy jednotlivých žáků. Děti vítají, když učitel pomůže s obtížemi učení a v případě potřeby i s jinými starostmi, v některých případech učitel či učitelka nahradí i chybějící model, třeba otce nebo laskavou matku. [2]

V současné době je vyvíjen jak na učitele, tak na děti obrovský tlak, a to především v oblasti vzdělávání. Situace ve společnosti vyžaduje po každém jedinci vstřebávat větší a větší množství informací, které jsou dostupné téměř všude a okamžitě. Tady se dá říct, že zbývá méně času na samotnou výchovu, i když by tomu tak nemělo být. Jedlička a kol. (2004) interpretují vztah mezi studenty a učiteli jako spíše instrumentální než emocionální.

Podle Heluse (2004) ze strany učitelů, potažmo celé školy hrozí žákovi jistá nebezpečí, která označuje jako „**prohřešky školy**“ a které působení školy provázejí a jsou důvodem její současné kritiky.

- **Nedoceňování významu žákova prožívání školních událostí a jeho důsledků**

Až třetina žáků a studentů prochází během své školní dráhy obdobími tak výrazné úzkosti, že lze uvažovat o dlouhodobých negativních důsledcích pro osobnost. Úzkostné stavy se mohou asociovat se širokým spektrem situací (ranní vstávání, pomyšlení na školu. Úzkost se negativně promítá do vztahů s rodiči, pedagogy. Vytváří bariéru ve vztahu ke vzdělávání obecně.

- **Syndrom neúspěšné osobnosti**

Opakované neúspěchy, zejména ty, v nichž je žák utvrzován častým negativním známkováním, vytvářejí v mnoha případech syndrom naučené bezmocnosti, resp. neúspěšné osobnosti.

- **Tlak na dobré známky není soustavně provázen prožitkem aktuálního a výhledového smyslu kladených požadavků**

S tím např. souvisí jev tzv. motivačního vakuu nebo jev, kdy vystupňované úsilí o školní známky odvádí od skutečného poznávacího zájmu a jasné orientace na vzdělání.

- **Redukce některých závažných hodnot mezilidského soužití ve prospěch méně hodnotných cílů**

Příkladem je blokování potřeb žáků navzájem si pomáhat, kooperovat, realizovat dialogické formy pracovního soužití ve školní třídě. Škola přísně trestá, ba kriminalizuje napovídání, opisování apod., ale vesměs nenabízí legitimní, plnohodnotné a široce akceptované situace vzájemné solidarity.

- **Nevyváženost v interakcích mezi učitelem a žáky**

Jednosměrné působení učitele může dětem bránit v tom, aby plně rozvinuly a kultivovaly činnosti jako dotazování, vyjadřování vlastních zkušeností a podnětů, diskutování o otevřených otázkách, nabídky jiných možných řešení...

- Spoutávání tvořivé invence žáků

V dětech je navozován pocit, že je nezbytné reagovat vždy jenom tak, jak to učitel očekává, jak je to jediné správné – tedy podle určitých navyklých schémat. Důsledkem bývá strach žáků z vlastní myšlenkové iniciativy, svéráznosti, samostatnosti, protože je to interpretováno jako něco rušivého, případně jako nepřipravenost, drzost...

Z výše uvedených „prohřešků školy“ je zjevné, že pedagog se musí obrnit jednak proti nadměrným nárokům na jeho profesionalitu, a také mnohdy proti současným rodičům, u kterých nemá jeho povolání takovou váhu jako v dřívějších dobách. Někdy chybí úcta k jeho povolání, což je častým střetem v komunikaci mezi učitelem a rodiči. Rodiny někdy se školou spolupracovat nechtějí, mají-li jiné hodnotové preference než škola.

A právě **škola a rodina by měly spolupracovat na nejvyšší úrovni**, především v oblasti výchovné. Škola, resp. učitel, by měl vědět o problémech a starostech žáka v rodině a naopak rodina by měla vědět o všech potížích žáka ve škole.

1.5 Vliv společnosti a vrstevníků

Společnost poskytuje každému jedinci současnosti nepřehledné množství informací, které je však třeba třídit podle důležitosti. Ty důležité si uchovávat a nepodstatné (škodlivé) eliminovat. Děti a mladiství nejsou vzhledem k jejich nezralosti a malým životním zkušenostem ještě schopni odlišit to reálné od fikce jako dospělí.

Především se jedná o **vliv médií**. Výzkumy ukazují, že mladí lidé tráví u televizorů a počítačů stále více času. Každé malé dítě denně nalezne v televizních programech nebo na internetu nekonečné množství násilí, krve, ponižování, vulgarity nebo zvrácených sexuálních praktik. Jedlička a kol. (2004) uvádějí, že když se dospělí dívají na televizní vysílání, hodnotí, co vidí, a srovnávají to s tím, co znají ze světa práce a z vlastní každodenní empirie s jednáním jiných lidí. Děti však nedisponují dostatečně akumulovanými základními životními zkušenostmi, mohou špatně rozumět tomu, co je jim aktuálně prezentováno. Mohou věřit, že to, co každý vidí v televizi, představuje „skutečnost“.

Za další vliv společnosti by se dalo považovat všeobecné mínění české populace o **nadměrném užívání alkoholu, cigaret a jiných psychotropních látek**. Každý den můžeme ve svém okolí sledovat reklamu na alkoholické nápoje a tabákoviny. Dalším

problémem je, že jsou **volně přístupné**, i když by tomu tak být nemělo. Také množství trestných činů spáchaných pod vlivem alkoholu je nesrovnatelně větší než množství trestných činů spáchaných pod vlivem nealkoholových drog. Alkohol a drogy jsou společným jmenovatelem pro skupinu vrstevníků.

V průběhu dospívání je třeba brát v úvahu **snížující se vliv rodiny** a hlavně u chlapců, **rostoucí vliv vrstevníků a subkultur mládeže**. Jak uvádí Jedlička a kol. (2004), to, co si učitelé a rodiče myslí, má často pouze poloviční důležitost vzhledem k tomu, co si myslí přátelé – vrstevníci.

Vrstevnická skupina je považována v tomto období za nejvýznamnější **referenční skupinu**. Dle odborné literatury se referenční skupinou rozumí vztažná sociální jednotka, do níž jedinec patří nebo s níž se identifikuje – ztotožňuje se s jejími normami a chce k ní patřit. **Větší vliv vrstevnických skupin u chlapců** je zdůvodňován většími možnostmi styku s těmito skupinami, v důsledku nižší kontroly ze strany rodiny a menšího zapojení do domácích povinností, než je tomu u dívek. [5]

Děti tráví čím dále více času ve **formálních skupinách** v kolektivních zařízeních (ve škole, v zájmových organizacích) i v **neformálních skupinách** v místě bydliště. Podle Čápa a Mareše (2001) vznikají formální skupiny „shora“, zřizuje a organizuje je společenská instituce, dává jim cíl, úkol, pravidla fungování, organizaci. Nebývá v nich vyhraněný citový vztah mezi členy. Neformální skupiny vznikají bez příkazu, spontánně, na podkladě společenských cílů, potřeb a činností. Jejich členové jsou navzájem poutáni citovým vztahem. **Sociální skupiny působí na celou osobnost, zvláště důležitý je vliv na sociální dovednosti a na charakter.**

Mezi 11. a 14. rokem získávají skupiny vrstevníků zvláště důležité místo v životě jedince – platí to o spontánních skupinách kamarádů, o sportovních družstvech a zájmových kroužcích i o skupinách dětské organizace.

Mladiství jsou – alespoň pro určitou dobu – silně závislí na skupině vrstevníků. Pro mladistvého bývá hlubokou frustrací obava, že by nebyl do určité skupiny vrstevníků přijat nebo že by z ní byl vyloučen.

Skupina vrstevníků působí na své členy jednak tím, že uspokojuje jejich důležité potřeby, jednak nátlakem – kladením požadavků, napomínáním, posměchem, hrozbou vyloučení, některá skupina i tělesnými tresty, šikanováním. [5]

U dětí frustrovaných nízkou podporou rodiny je pravděpodobné, že potřeba kladného přijetí vrstevnickou skupinou bude ještě silnější než u dětí s dobrým rodinným zázemím.

Delikventní party u nás skoro vždy vznikají z podskupin mladých lidí, kteří se dobře znají z jedné instituce. Některé party jsou ke své kriminální činnosti přivedeny tím, že tráví čas v hernách a na diskotékách a záhy se jim na tento způsob života **přestane dostávat prostředků**. Začnou si je opatřovat drobnými krádežemi, čímž jejich delikventní kariéra začíná. Jiné party vede ke kriminalitě **nuda**.

2 SOUČASNÉ PŘÍSTUPY VE VYŠETŘOVÁNÍ MLÁDEŽE

Policie České republiky s cca 50 tis. zaměstnanci je podřízena **Ministerstvu vnitra**. Tvoří ji **Policejní prezidium**, které řídí útvary s působností na celém území České republiky a útvary s územně vymezenou působností. Útvary nižších instancí tvoří **správy krajských měst**, kterým jsou podřízeny **okresní ředitelství**. Součástí okresních ředitelství jsou další oddělení, jako např. **služba kriminální policie a vyšetřování a obvodní oddělení**.

Co se týče případů kriminality mládeže, tak zde může spolupůsobit v rámci policie mnoho specializovaných útvarů. Od útvarů zabývajících se organizovaným zločinem spadajících pod Policejní prezidium, přes speciální odbor prevence kriminality, krajské i okresní služby kriminální policie a vyšetřování, a v neposlední řadě také nejmenší a základní útvary, jako jsou obvodní oddělení. Každé okresní ředitelství má několik obvodních oddělení podle počtu obyvatel okresu a tyto mají rozděleny jednotlivé okolní obce. Územní odbor Uherské Hradiště má 5 obvodních oddělení, kdy ke každému náleží okolo 10 obcí, které mají na starosti. Uherskému Hradišti náleží 27 obcí.

Tato obvodní oddělení, jako nejnižší články policie, jsou většinou prvními, kteří se s problémovou mládeží setkávají. Každý den přicházejí do styku nejen s problematickými jedinci na ulici, diskotékách, ve školách, ale také s celými rodinami, které jsou před, v průběhu nebo po rozvodovém řízení. V domácnostech „cizích lidí“ řeší jejich osobní a nejsoukromější problémy a starosti, kterým jsou téměř vždy přítomny děti. Ať už jde o slovní i fyzické napadání, o urážky, výčitky a majetkové spory, tak tomu všemu děti jakéhokoliv věku nevině přihlíží a většinou je to smutný pohled. Každé obvodní oddělení má **tzv. místně příslušné policisty**, kteří mají přiděleny jednotlivé obce, kde mají podle délky praxe menší či větší místní znalost obyvatel a převážně těch problematičtějších. Z jednotlivých řešených případů, kde figuruje mládež, lze konstatovat, že není problematického mladistvého nebo nezletilého, který by pocházel z dobře fungující rodiny.

Úkolem policie je mimo jiné chránit bezpečnost osob a majetku, spolupůsobit při zajišťování veřejného pořádku, odhalovat trestné činy a zjišťovat jejich pachatele, konat vyšetřování o trestných činech, odhalovat přestupky a další. Policista by ovšem měl působit i lidsky s ohledem na věk podezřelého, pachatele nebo jen svědka nepříjemné události (zák. č. 273/2008 Sb.).

Policejní práce jako celek, je složitý systém úkonů, které se striktně řídí zákonnými ustanoveními. Od chvíle, kdy policista přijme telefonicky, písemně nebo osobně od občanů

oznámení o spáchání trestného činu nebo přestupku, jedná-li se o osobu nezletilou nebo mladistvou, trestní řízení je oproti dospělým pachatelům vedeno v odlišném režimu.

2.1 Trestní řízení se zaměřením na mládež

Na děti a jejich skutky pamatuje **Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže č. 218/2003 Sb.**, který se vztahuje na osoby mladší 15 let (odpovědnost přechází na rodiče) a osoby, které dovršily 15. rok a nepřekročily 18. rok věku (mladistvý, trestně odpovědný).

Děti mladší 15 let (nelze zahájit trestní řízení) na svoji beztrestnost spoléhají a zneužívají toho a mají pocit, že se jich zákony netýkají. Pachatel může být za spáchaný skutek potrestán v případě, že je **trestně odpovědný**. V současné době platí, že trestní odpovědnost nastává dnem následujícím po dni 15. narozenin. **Podmínky trestní odpovědnosti** tedy splní osoba po dovršení 15 let (pokud v době spáchání nemá 15 let, může být taková osoba postižena v občanskoprávním řízení), pokud je přičetná, nejednala v rámci nutné obrany a krajní nouze nebo použila zbraň mimo meze zmocnění příslušnými zákonnými předpisy. Trestný čin spáchaný mladistvým se nazývá **provinění**.

Je důležité vysvětlit rozdíly mezi trestným činem a přestupkem.

Přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti. Základním právním předpisem upravujícím přestupkové právo je **zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích**. K odpovědnosti za přestupek **postačí zavinění z nedbalosti**, nestanoví-li zákon výslovně, že je třeba úmyslného zavinění. Za přestupek není odpovědný ten, kdo v době jeho spáchání nedovršil 15 let. V případě, že policie kvalifikuje spáchaný čin mladistvého jako přestupek, **předává věc k projednání správnímu orgánu při obecním nebo městském úřadu** (oddělení sociálně právní ochrany dětí - OSPOD). Ti tento materiál zakládají nezletilým do spisu Usnesení o přestupcích i trestných činech, který je veden až do zletilosti – do 18ti let věku.

Pracovníci tohoto oddělení provedou s nezletilým pohovor mající za cíl nalezení řešení vzniklé situace. Mladistvému lze uložit :

- **napomenutí** (v případě prvního deliktu dítěte, nebo se jedná o drobný delikt, může postačit někdy jako řešení i výchovný pohovor)
- **pokutu**
- **zákaz činnosti** (lze uložit mladistvému nejdéle na dobu jednoho roku, nebránil-li by výkon této sankce jeho přípravě na povolání)

- **propadnutí věci**

Při opakovaném nebo závažném deliktu je možno uložit dítěti některé z výchovných opatření – viz. níže.

Pokud osoba do doby zletilosti spáchá přestupek nebo trestný čin, vypracovává toto oddělení pro účely trestního řízení posudek, v němž se citují všechny doposud spáchané prohřešky v chování. Ke všem těmto skutečnostem se přihlíží při návrhu na výchovná opatření, popřípadě při rozhodování o výši trestu – v případě, že je vedeno později proti dotyčnému trestní stíhání.

O přestupku rozhoduje i výše způsobené škody (maximálně **do výše 5.000,- Kč**). V případě, že dochází k dalšímu **souběhu činů** – např. vloupání, je věc klasifikována jako **trestný čin** i když škoda bude nižší než 5.000,- Kč.

Trestný čin je takový čin, který je pro společnost nebezpečný, jeho znaky jsou popsány v **trestním zákoně č. 40/2009 Sb.** (např. krádež, loupež, vražda,...).

Jedná se o čin dosahující určitého stupně nebezpečnosti pro společnost, která charakterizuje takové lidské jednání za nebezpečné a nežádoucí.

Stupeň nebezpečnosti je určován např.

- způsobem provedení činu a následky (úmyslně, z nedbalosti)
- osobou pachatele (mladistvý, recidivista)
- okolnostmi, za kterých byl čin spáchán
- mírou zavinění a pohnutkou (co vedlo k provedení trestného činu)

TČ je páchán úmyslně, nestanoví-li zákon výslovně, že postačí zavinění z nedbalosti.

Příprava či pokus o trestný čin jsou hodnoceny jako trestný čin.

Osoba, která spáchala trestný čin, se nazývá **pachatel TČ**. Bylo-li pachatelů více, jsou nazýváni **spolupachatelé**.

Pokud mladistvý spáchá trestný čin, postupuje se dle výše uvedeného zákona č. 218/2003 Sb.

Poté, kdy policejní orgán konstatuje, že byl spáchán mladistvým trestný čin, sdělí mladistvému **obvinění**. Po sdělení obvinění musí být při každém úkonu v rámci trestního řízení přítomen advokát, zákonní zástupci mají právo být přítomni, rovněž kurátor pro mládež je oprávněn účastnit se všech úkonů.

Jsou-li dány **důvody vazby** (§ 67 zák. č. 141/1961 Sb. – trestní řád), lze mladistvého vzít do vazby pouze, pokud nelze účelů vazby dosáhnout jinak.

Po uzavření vyšetřování je spis předán státnímu zastupitelství k vypracování **obžaloby**. V případě, že mladistvý splňuje podmínky (§ 307 tr. řádu), tedy jedná-li se o trestný čin, jehož horní hranice nepřevyšuje 5 let, může se souhlasem obviněného soud a v přípravném řízení státní zástupce **podmíněně zastavit trestní stíhání** pokud obviněný splní tyto podmínky:

- obviněný se k činu doznal
- nahradil škodu, pokud byla trestným činem způsobena nebo s poškozeným o její náhradě uzavřel dohodu, nebo učinil jiná opatření k její náhradě
- vzhledem k osobě obviněného a s přihlédnutím k jeho dosavadnímu způsobu života a k okolnostem případu lze důvodně takové jednání považovat za dostačující

Zkušební doba při podmíněném zastavení trestního řízení je stanovena v rozmezí 6ti měsíců až 2 let. V případě, že se mladistvý ve zkušební době osvědčí, je tr. řízení ukončeno po uplynutí této lhůty, v opačném případě (a pokud nebylo řízení podmíněně zastaveno), státní zastupitelství vypracuje obžalobu a dochází k **hlavnímu líčení u soudu**.

V hlavním líčení musí mít každý mladistvý svého právního zástupce. Při trestání mladistvé osoby **soud přihlíží k zvláštní péči**, která je mladistvým věnována dle zák. č. 218/2003 Sb. Výsledkem hlavního líčení je **rozsudek**, který obsahuje **výrok o vině a následně výrok o trestu**.

U mladistvého lze **upustit od potrestání**, je-li patrné, že již samotné projednání věci před soudem má výchovný efekt.

Ze zákona č. 218/2003 Sb. může být mladistvému uloženo i několik opatření najednou:

1) Výchovná opatření

- dohled probačního úředníka (dohled nad obviněným, obžalovaným,...)
- probační program
- výchovné povinnosti (př. povinnost bydlet s rodiči, nahradit škodu,...)
- výchovná omezení (zákaz návštěv určitých akcí, styk s osobami,...)
- napomenutí s výstrahou

2) Ochranná opatření

- ochranné léčení
- zabránění věci
- ochranná výchova (převýchova v zařízeních)

3) Trestní opatření

- obecně prospěšné práce
- peněžitá opatření
- peněžitá opatření s podmíněným odkladem výkonu
- propadnutí věci
- zákaz činnosti
- vyhoštění
- odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu
- odnětí svobody podmíněně odložené na zkušební dobu s dohledem
- odnětí svobody nepodmíněně

Odnětí svobody stanovené v trestním zákoně se u mladistvých **snižují na polovinu**, přičemž však horní hranice trestní sazby nesmí převyšovat 5 let a dolní hranice je 1 rok. V případě, že mladistvý spáchá trestný čin, za který lze **uložit výjimečný trest**, mladistvému je povoleno uložit **odnětí svobody v rozsahu 5 – 10 let** (odbor MV, 2006).

2.2 Mládeží nejčastěji páchané trestné činy

Struktura trestné činnosti mládeže je do určité míry odlišná od trestné činnosti dospělých. Tyto odlišnosti jsou dány převážně věkem mládeže a dalšími kriminogenními (vedoucími ke kriminalitě) faktory. **Zvláštnosti způsobu páchaní trestné činnosti mládeže** lze charakterizovat takto:

- výběr předmětu útoku je určován rozdílným hodnotovým systémem mládeže
- trestná činnost je obvykle páchána skupinově s nízkou úrovní organizace
- obvykle **schází příprava** ke spáchání trestné činnosti, pokud je trestná činnost připravována, úroveň přípravy je povrchní, nedokonalá
- chování mladistvých delikventů se vyznačuje **neúměrnou brutalitou, projevující se např. zbytečnou devastací okolí a předmětů**
- nevýhoda mladistvého pachatele spočívající v nedostatku věku, fyzické síly apod. je nahrazován **neúměrnými prostředky k překonání překážky a cíle**
- kriminální delikty jsou často páchány **pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek, které posilují odvahu i agresivitu**

- při recidivě trestné činnosti mladiství pachatelé volí stejný způsob spáchání a své konání z předchozí trestné činnosti opakují, vzniká tak **charakteristický soubor opakovaného konání**
- alibi si zajišťují u svých kamarádů nebo v partě, obvykle vsak až po spáchání trestné činnosti
- o připravované trestné činnosti se obvykle svěřují svým kamarádům nebo členům party
- obvykle schází snaha utajovat spáchání trestného činu apod. [6]

Tyto zvláštnosti nám napovídají mnoho o tom, které TČ jsou mezi mladistvými a nezletilými nejčetnější a z jakého důvodu.

Důležitým poznatkem pro spáchání deliktu je pro mládež **získání materiální hodnoty a to převážně finanční** a vzhledem k jejich nepřipravenosti a zvýšené brutalitě je hodnota kořisti většinou menší než vedlejší škoda, kterou svým jednáním způsobili.

Častým objektem zájmu mladistvých zlodějů bývají různé **dopravní prostředky, jako např. osobní automobily nebo motocykly.**

Masivnější trestná činnost mládeže se ovšem netýká přímo krádeží vozidel, ale **věcí, které se nalézají uvnitř** (autorádia a zanechané osobní věci majitelů vozidel). Tyto věci se snaží pachatelé obratem **prodat v zastavárnách**. Rovněž jsou za tímto účelem ve větší míře odcizovány jízdní kola nebo populární mobilní telefony.

Další rozšířenou trestnou činností jsou **drobné krádeže především na osobách**. Ať už je to finanční hotovost, šperky nebo celé doklady, kdy pachatel využívá nepozornosti oběti nebo čin spáchá ve formě loupežného přepadení za užití násilí.

Co se týče násilné kriminality, tak zde podle statistik **převažuje ublížení na zdraví**, kdy objektivní příčiny nelze přesně specifikovat, většinou oběti tvrdí, že byly napadeny bezdůvodně.

Z nudy, nestrukturovaného volného času, potřebou se odreagovat a zažít dobrodružství je často **páchán vandalismus** (bezdůvodné ničení cizího majetku – veřejné prostranství, hřbitovy) a také populární **sprejerství** (zařaz. v tr. zákoně do TČ poškozování cizí věci).

Obecně však ze statistik plyne, že mezi nezletilými a mladistvými výrazně **převažuje majetková trestná činnost** (80% kriminality mládeže tvoří méně a středně

závažná majetková trestná činnost, které se mladiství pachatelé dopouštějí ve skupinách) a v posledních letech jsou to především:

- krádeže věcí z aut
- krádeže aut
- podvody
- krádeže kol
- vloupání do víkendových chat
- vloupání do bytů
- zpronevěra
- krádeže v bytech
- vloupání do obchodů
- vloupání do restaurací

3 PREVENCE KRIMINALITY

Snahou prevence kriminality by mělo být předcházení trestné činnosti v takové míře, aby k trestné činnosti v budoucnu nedocházelo. Aby prevence byla účinná, měla by se na ní podílet celá řada institucí nejen v celostátním měřítku, ale i na místních úrovních. K tomu je nezbytná vzájemná koordinace jednotlivých subjektů podílejících se na prevenci kriminality, bez které by docházelo k neúčelnosti aktivit. Přesto považuji za nezbytné podotknout, že nejdůležitější roli opět sehrává rodina, ve které dítě vyrůstá.

3.1 Základní pojmy

Mezi základní pojmy, které je nutné v rámci tohoto tématu vymezit, patří prevence kriminality, prevence kriminality mládeže, preventivní politika a objekty prevence kriminality.

Prevence kriminality zahrnuje veškeré aktivity směřující k předcházení páčání TČ, k snižování jejich výskytu cestou zamezení páčání nebo neutralizaci příčin a podmínek vzniku trestných činů. Jedná se tedy o pokus eliminovat trestnou činnost před jejím započítím nebo před jejím pokračováním. [7]

Jedná se o soubor opatření, kam zahrnujeme zejména aktivity vyvíjené státními, veřejnoprávními a soukromoprávními subjekty. Patří sem opatření, jejichž cílem či důsledkem je zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality a jejich následků. Důležité je také zmínit prevenci **KM**. Jsou to opatření, která jsou směřována k cílové skupině – mládeži.

Na této prevenci se podílí celá řada institucí. Jedná se především o preventivní projekty na centrální úrovni ministerstev. Svoji roli zastávají též obce, zájmová sdružení občanů, nadace a další. Za nejdůležitější prvek v předcházení závadového chování mládeže se stále považuje vliv rodiny a školy. Prevence KM je proces, který je nutné *nezanedbat, neodkládat a začít s ním od nejtějšého věku dítěte.*

Ofenzivní strategii kontroly kriminality představuje **preventivní politika**, jež spoléhá především na nerepresivní prostředky. Zabývá se eliminací sociálně patologických jevů a snižováním motivů a příležitostí k páčání trestných činů. Okruh subjektů preventivní politiky zahrnuje mimo orgány činné v trestním řízení – systém justice, policie, státní zastupitelství, soudy a vězeňství (které ovšem nehrají hlavní roli), i další instituce – např.

nerepresivní orgány veřejné správy, zájmová sdružení občanů, církve, podnikatelské subjekty a jednotlivé občany.

K osvětlení pojmů je podstatné vyjmenovat **objekty prevence kriminality**, což znamená vymezení toho, ke komu (či k čemu) prevence směřuje. Jedná se o:

- potencionální či skutečné pachatele trestné činnosti
- potencionální či skutečné oběti trestných činů
- kriminogenní faktory – sociální prostředí, příčiny a podmínky kriminality

3.2 Struktura prevence

Obecně můžeme preventivní opatření rozdělit podle působení, a to na prevenci sociální, situační a viktimologickou. Chtěl bych zmínit také samotnou kategorii preventivních aktivit, kterou tvoří informace pro občany.

Sociální prevence

Sociální prevence představuje aktivity ovlivňující proces socializace, sociální integrace a aktivity zaměřené na změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek, které jsou považovány za klíčové příčiny páchaní trestné činnosti. Sociální prevence je součástí sociální politiky. Efektivita sociální prevence je obtížně statisticky či ekonomicky měřitelná, lze na ni jen usuzovat, a to z hlediska odhadů sociálních perspektiv jedinců – objektů preventivního působení.

U prevence sociální je v centru pozornosti především jedinec a jeho sklony k páchaní trestné činnosti. Dále to jsou prostředí, v nichž probíhají procesy socializace a sociální integrace – tedy rodina, škola, sféra volného času, komunita v místě bydliště apod. Patří sem do značné míry i problematika účinností trestů a dalších výchovných opatření. Projekty z okruhu sociální prevence se proto orientují především na potencionálního nebo již na skutečného pachatele trestné činnosti, na kriminologenní prostředí a na sociálně znevýhodněné skupiny obyvatel. Do sociální prevence je zahrnuta také pomoc obětem trestné činnosti. [7]

Široké spektrum projektu sociální prevence lze rozčlenit dle převažující povahy aktivit a zaměření na cílové skupiny následujícím způsobem:

- sportovní aktivity (sportovní vybavení, skate + in line areály, plácky, hřiště)
- jiné zájmové aktivity (klubové, technické, umělecké)
- nízkoprahové zařízení + streetwork³
- poznávací akce, výchovné a terapeutické pobyty
- krizová a poradenská zařízení
- specifické projekty (projekty na zvyšování právního vědomí, proti šikaně a projekty participující na činnosti Probační a mediační služby, Systém včasné intervence apod.)
- pomoc obětem trestné činnosti [7]

Cílem projektů je nabídnout možnost aktivního prožívání volného času neorganizovaným dětem a mládeži a také dospělým zájemcům zejména v lokalitách charakteristických nízkou úrovní občanské vybavenosti a nedostatkem příležitosti ke sportovnímu vyžití. [7]

Situační prevence

Situační prevence staví na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Prostřednictvím opatření režimové, fyzické a technické ochrany se snaží kriminogenní podmínky minimalizovat. Nejeefektivněji působí při omezování majetkové trestné činnosti. Úspěšnost situační prevence je vysoká, je však podmíněna adekvátní volbou opatření a také finančními a personálními prostředky do ní vložených. Těžiště odpovědnosti za opatření situační prevence nesou především občané a obce a v rámci vymezených kompetencí i Ministerstvo vnitra, respektive Policie České republiky. [7]

Situační prevence je relativně levná, klade minimální nároky na personální a materiální zabezpečení a má rychlý a poměrně snadno statisticky měřitelný efekt. Její účinnost je

³ Streetworker - terénní pracovník, jehož "kanceláří" je přirozené prostředí klientů (ulice, parky, kluby, herny, nádraží)

podmíněna trváním přiměřených opatření. V této kategorii jsou považovány za nejefektivnější projekty na omezování majetkové trestné činnosti. Jedná se o realizaci následující ochrany:

1. klasická ochrana – mechanické zábranné prostředky (např. různé bezpečnostní systémy, mříže, trezory apod.)

2. technická ochrana – elektrická zabezpečovací signalizace, uzavřené televizní okruhy, kamerové dohlížecí systémy, pulty centralizované ochrany.

3. fyziká ochrana objektů – prováděna policií či strážníky, popř. zaměstnanci soukromých bezpečnostních služeb.

4. režimová ochrana – zahrnuje administrativně organizační opatření komplexního charakteru.

Cílem opatření situační prevence je ztížení dostupnosti cílů a snížení výnosnosti TČ pro pachatele. Samozřejmě, že vytváří určité bezpečnostní zóny, v nichž se občané cítí bezpečněji. Proto k nejčastějším projektům této prevence řadíme zabezpečování bytů, rodinných domků či dalších soukromých i veřejných objektů proti vloupání. [7]

Prevence viktimmnosti

Prevence viktimmnosti a pomoc obětem trestných činů - je založena na konceptech bezpečného chování s ohledem na různé kriminální situace a psychickou připravenost ohrožených osob. V praxi se jedná o skupinové i individuální zdravotní, psychologické a právní poradenství, trénink v obranných strategiích a propagaci technických možností ochrany před trestnou činností. Užívá metod sociální a situační prevence, a to podle míry ohrožení na primární, sekundární i terciální úrovni. [7]

Tato prevence by měla zahrnovat přípravu dětí na osvojení si preventivních opatření, kterými by mohly snížit riziko svého ohrožení kriminalitou. Tato prevence nemusí mít pouze formu informační, ale může být i vůči dětem velmi adresná a realizovat se formou poradenství nebo nácviku reagování v situaci ohrožení. [7]

Informace pro občany

Samotnou kategorií preventivních aktivit tvoří informace pro občany. V některé literatuře ji autoři spojují s prevencí sociální. Účelem preventivních programů je ochrana

před dopady kriminality, přehled o službách a možnostech složek integrovaného záchranného systému pro obyvatele obce a také informace o důležitých kontaktech na různé instituce.

Přenos informací může probíhat pomocí různých druhů sdělení. Mezi způsoby, kterými lze veřejnost oslovit patří.:

- a) media (tisk, audio, video, internet)
- b) akce pro veřejnost (besedy na školách, výstavy, předváděcí akce apod.)
- c) zařízení pro veřejnost (poradenské místnosti, schránky důvěry apod.)
- d) venkovní prostředky k informování občanů (panely, varovné nápisy, plakáty apod.)
- e) kampaně (zde se jedná o cílené a soustředěné působení na veřejnost)

3.3 Úroveň preventivních aktivit

Preventivní sociální a situační aktivity se uskutečňují na úrovni primární, sekundární a terciární, jak dokládá MVCR v archivu z roku 2008 na svých internetových stránkách:

- primární** - zaměřuje se na hlubší příčiny kriminálního jednání celé populace a směřuje do budoucna; zahrnuty jsou výchovné, vzdělávací, zdravotní, osvětové a poradenské aktivity; cílem je působit tak, aby trestný čin vůbec nevznikl;
- sekundární** – se zaměřuje na konkrétní rizikové jedince či skupiny obyvatelstva, u nichž je pravděpodobnost, že se stanou pachateli trestné činnosti nebo jsou jinak ohroženy; usiluje o odvrácení od kriminálního jednání a o aktivní oporu;
- terciární** – zaměřuje se na jedince, kteří se už protiprávního jednání dopustili, na lokality, které byly zasaženy kriminálním chováním a na oběti trestných činů; jedná se například o pomoc při získávání pracovního uplatnění a bydlení, rodinné poradenství, motivaci pro vzdělání a získání odborné kvalifikace; cílem je poskytnout včasnou odbornou pomoc.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 KRIMINALITA DĚTÍ A MLADISTVÍCH V OKRESE UHERSKÉ HRADIŠTĚ

V této kapitole se budu věnovat vývoji kriminality dětí a mladistvých, se zaměřením na okres Uherské Hradiště. Pro znázornění údajů jsem zvolil časové období, tedy léta 2000-2008 (údaje do dubna 2008). Statistiku okresu mi byly poskytnuty na žádost por. Mgr. Aleše Mergentala, tiskového mluvčího policie ČR Uherské Hradiště, se sídlem Velehradská třída 1217, 686 43 Uherské Hradiště. Na základě získaných údajů jsem mohl provést analýzu kriminality dětí a mladistvých v okrese Uherském Hradišti.

Město Uherské Hradiště bylo založeno v roce 1257 Přemyslem Otakarem II. Jako město královské a jeho historický ráz se zachoval dodnes. Počet obyvatel je úměrný jeho rozloze a činí přes 26 tisíc obyvatel. Jak je dobře známo, v menších městech se všichni dobře znají, a proto je zde možná anonymita velmi nepravděpodobná. Příměstské čtvrti mnohdy působí jako „komunity“ s dobrými sousedskými vztahy, i když to možnou kriminalitu nevyklučuje. [8]

Největší návštěvnost města probíhá v letních měsících, kdy se každoročně koná Letní filmová škola a s ní i spojená větší rušnost a noční život. Ve většině případů je tento festival ohodnocen kladně právě mládeží, jejichž společenské vyžití je více než uspokojivé. Starší občané v něm vidí pouze nadměrný hluk a nepořádek, spící návštěvníky v parcích, možné výtržnosti a drobné krádeže. Závažnější případy nebyly zatím zaznamenány.

V případě analýzy statistik udávám, že se jedná pouze o kriminalitu zjištěnou a registrovanou. Bližší informace přináší tabulka č. 1, která eviduje trestné a jinak trestné činy spáchané dětmi a mladistvými z pohledu celkové kriminality v okrese Uherské Hradiště v letech 2000-2008 (údaje do dubna 2008).

4.1 Statistika trestných činů dětí a mladistvých na okrese Uherské Hradiště

Tab. 1. Trestné a jinak trestné činy spáchané dětmi a mladistvými z pohledu celkové kriminality v okrese Uherské Hradiště v letech 2000-2008

Uh. Hradiště	2000	2001	2002	2003	2004
krimin. celkem	1747	1558	1402	1237	1262
<i>z toho činy:</i>					
Děti	19	20	11	15	6
Mladiství	84	70	44	33	30
děti a mladiství	103	90	55	48	36

Uh. Hradiště	2005	2006	2007	2008/4
krimin. Celkem	1075	1193	1220	550
<i>z toho činy:</i>				
Děti	12	13	8	0
Mladiství	32	45	27	29
děti a mladiství	44	58	35	29

Z výše uvedené tabulky je patrné, že celková kriminalita v okrese Uherské Hradiště měla od roku 2000 po rok 2005 sestupný charakter. Z 1747 evidovaných případů za rok 2000 klesla na 1075 trestných a jinak trestných činů v roce 2005. Mírný vzestup nastal až rokem 2006 a pohyboval se okolo 200 případů, což je vzhledem k trestnosti spáchané dětmi a mladistvými v tomto okrese zanedbatelný počet. V případě kriminality dětí v okrese Uherské Hradiště jsou evidované údaje velmi kolísavé a nedá se přesně analyzovat jejich sestupná a vzestupná frekvence. Od roku 2000 se počty trestných a jinak trestných činů spáchaných dětmi mění, i když se jedná o případy vyčíslené v jednotkách. V letech 2000-2001 se údaj v podstatě nezměnil, až rokem 2002 klesl o 9 TČ.

V následujících letech se opět projevila značná kolísavost. Ta je důkazem delikventního chování dětí, které může být příležitostné, ale spíše opakující se.

Menší přestupky se stávají deliktem v důsledku nedospělosti dítěte (např. opuštění domova, alkoholismus). Ničení cenných předmětů dětmi předškolního věku je jistým způsobem tolerováno, i když ve věku školním je již kvalifikováno jako delikventní, neboť by dítě v tomto věku mělo umět ovládat své emoce.

Statistika kriminality u mladistvých má stejný charakter jako celková kriminalita v okrese Uherské Hradiště, a to postupně klesající. V roce 2000 bylo evidováno 84 TČ, oproti tomu v roce 2004 pouhých 30. Kriminalita mladistvých se od tohoto roku ovšem o něco málo zvedla a i když uvádím statistiky pouze do dubna roku 2008, můžeme si všimnout již evidovaných 29 TČ. Tento údaj poukazuje pouze na fakt, že v Uherském Hradišti bylo spácháno průměrně 7 trestných a jinak trestných činů měsíčně, a to pouze mladistvými.

Následující tabulka č. 2 uvádí kolísající počty trestných činů stejně jako tabulka č. 1, nyní již z pohledu stíhaných a vyšetřovaných provinění dětí a mladistvých v okrese Uherské Hradiště.

Tab. 2 Děti a mladiství stíhaní za trestné činy v okrese Uherské Hradiště v letech 2000-2008

Uh. Hradiště	2000	2001	2002	2003	2004
Celkem stíháno	775	742	556	571	634
<i>z toho:</i>					
děti	13	38	12	10	10
mladiství	87	59	40	51	23

Uh. Hradiště	2005	2006	2007	2008/4
Celkem stíháno	639	611	562	264
<i>z toho:</i>				
děti	8	11	4	0
mladiství	38	39	22	23

Rok 2002 byl v okrese Uherské Hradiště zlomový z hlediska celkového stíhání za trestné činy. Oproti roku 2000 klesl z uvedeného počtu 775 o více než 200 případů, které byly zaznamenány do statistik. Následující roky měly spíše rostoucí charakter a lišily se v počtu desítek stíhaných trestných činů. Nejvyšší číslo v údajích uvedených jako stíhané trestné činy spáchané dětmi je číslo 38. V ostatních letech, až do roku 2007 by se daly tyto činy spočítat na obou rukou dohromady. Totéž se ovšem nedá říci o kriminalitě mladistvých. Stíhané případy jsou několikanásobně vyšší než u dětí. Pokud porovnáme nejkritičtější rok 2000, vykazují statistiky 100 případů stíhaných TČ dětmi a mladistvými, z toho 87 pouze mladistvými. Za to rok 2007 vykazuje ze stejného hlediska nejnižší počet stíhaných trestných činů 26.

Dalo by se říci, že kriminalita dětí a mladistvých v okrese Uherské Hradiště je téměř mizivá, ovšem spousta spáchaných činů je omlouvána rodinou i jejím okolím a ne všechny případy jsou na policii hlášeny, mnohdy jsou případy i odloženy. Vesměs by se dalo Uherské Hradiště považovat za město klidné, bez početných výtržností a delikventních part (gangů) páchajících trestnou činností.

V další části této kapitoly bych uvedl kvalitativní změny ve sféře kriminality dětí a mladistvých. Použité údaje jsem čerpal ze stejných materiálů jako u změn kvantitativních na dětskou a mladistvou kriminalitu, a to ze statistik získaných na žádost por. Mgr. Aleše Mergentala.

Trestnou činností a jiné TČ dětí a mladistvých rozdělují statistiky do kategorií, které dále obsahují jednotlivé trestné činy. Stejně kategorie, které uvádí statistiky Ministerstva vnitra, jsem použil také. Řadíme mezi ně násilné činy, mravnostní činy, majetkové činy, ostatní kriminalitu, zbývající kriminalitu a kriminalitu hospodářská. Zmíněné kategorie jsou vyčísleny v tabulce č. 3.

Tab. 3. Zjištěné trestné činy v celkovém kontextu v okrese Uh. Hradiště, včetně trestných a jinak trestných činů spáchaných dětmi a mladistvými v okrese Uh. Hradiště v letech 2000-2008

činy	2000	2001	2002	2003	2004
násilné činy	187	71	81	83	65
- děti	0	3	0	4	0
- mladiství	5	3	3	6	7
mravnostní činy	3	17	5	4	6
- děti	0	0	1	0	0
- mladiství	0	1	0	0	1
majetkové činy	1132	913	839	760	701
- děti	16	12	8	8	4
- mladiství	66	53	29	12	12
ostatní kriminalita	100	88	111	110	153
- děti	1	2	2	3	1
- mladiství	12	7	9	11	8
zbývající kriminalita	138	121	134	111	153
- děti	2	2	0	0	1
- mladiství	1	1	2	2	0
hospodářská krimin.	278	347	228	169	183
- děti	0	1	0	0	0
- mladiství	0	5	1	2	2

Činy	2005	2006	2007	2008/4
násilné činy	89	75	72	22
- děti	3	1	1	0
- mladiství	5	5	8	1
mravnostní činy	1	3	5	3
- děti	0	0	0	0
- mladiství	0	1	0	0
majetkové činy	561	660	656	259
- děti	4	7	1	0
- mladiství	12	26	11	7
ostatní kriminalita	130	110	82	69
- děti	4	3	6	0
- mladiství	13	7	4	12
zbývající kriminalita	130	168	210	131
- děti	1	2	0	0
- mladiství	2	5	4	2
hospodářská krimin.	164	177	195	66
- děti	0	0	0	0
- mladiství	0	1	0	7

Pokud nahlédneme do tabulky č. 3, zjistíme, že největší kriminalita dětí a mladistvých v okrese Uherské Hradiště je kriminalita majetková. Jak jsem již uvedla, Uherské Hradiště je malé město a tím pádem se zde neprojevuje taková míra trestné činnosti jako v městech větších. Přesto je pár případů, které by stály za povšimnutí. Nejvyšší počet případů majetkového charakteru spáchaných dětmi byl evidován v roce 2000 a jednalo se o 16 TČ. Z toho bylo spácháno 5 krádeží v bytech, 2 v jiných objektech a zaznamenány byly i 4 krádeže prosté, jako je poškozování cizí věci. Zjištěná majetková kriminalita spáchaná

děťmi měla do roku 2005 klesající charakter, až v roce 2006 bylo evidováno spáchaných 7 případů. Ovšem v roce 2007 pouze jeden. Vyšší míra kriminality se v našem okrese projevuje spíše u mladistvých, v podobě krádeží jízdních kol, drobných krádeží v ochodech, sklepních prostorech bytových domů, poškozování cizí věci či sprejerstvím, ale i tak bychom nezaznamenali za poslední tři roky více než padesát TČ.

Z výše uvedeného vyplývá fakt, že i když je u tak malých dětí ve většině případů klasifikována trestnost jako přestupek, utvrdí nás, že podobných činů, které jsou rodinou, okolím či policií tolerovány, bude mnohem více. Tudíž zjistit skutečný stav trestné činnosti dětí je prakticky nemožný.

5 VĚZEŇSTVÍ

5.1 Historie vězeňství

- **Vězeňství Československé republiky (1918–1939)**

Po vzniku Československé republiky (ČSR) v roce 1918 byl převzat justiční a vězeňský systém rakouské monarchie. V roce 1928 existovalo v ČSR 6 mužských trestnic k výkonu trestů od 1 roku až po doživotí, dále trestnice pro choré a invalidní trestance (Mírov) a trestní ústav pro mladistvé do 20 let s trestem nad 6 měsíců (Mikulov). Vedle toho existovala samostatná ženská trestnice s oddělením pro mladistvé (Řepy u Prahy). Mladiství vykonávali trest zavření v polepšovnách nebo v určených trestních ústavech. Vězeňství bylo centrálně řízeno příslušným odborem na ministerstvu spravedlnosti, který úzce spolupracoval s Mezinárodní komisí pro trestní právo a vězeňství.

Obr.1 Historická fotografie

- **Vězeňství v Protektorátu Čechy a Morava (1939 - 1945)**

Po rozpadu Československé republiky a vzniku tzv. Protektorátu Čechy a Morava zůstal v podstatě zachován dosavadní justiční a vězeňský systém včetně základní legislativní úpravy, organizace a správy vězeňství. Každá norma (vyhlášky, výnosy, oběžníky a pokyny) vydávaná protektorátní vládou byla schvalována říšským protektorem. Vězeňská zařízení byla využívána zcela nebo zčásti pro potřeby německé justice a tajné státní policie – gestapa. Tyto orgány nacistické okupační správy měly výhradní pravomoc řešit tzv. trestné činy proti Velkoněmecké říši a v této souvislosti spadaly pod jejich jurisdikci i občané protektorátu. Personál protektorátní správy ve

vězeňství na všech stupních byl nucen složit slib věrnosti vůdci Velkoněmecké říše Adolfu Hitlerovi a zkoušku z německého jazyka. V roce 1943 přešla na vrchní soudy a v roce 1945 se vrátila zpět do působnosti ministerstva spravedlnosti.

Obr. 2 Historická fotografie

- **Obnova československého vězeňství (1945 – 1952)**

Bezprostředně po osvobození od německé nacistické okupace rozhodovaly o umístění do vězeňských zařízení revoluční národní výbory. Teprve koncem roku 1945 se řízení a správa soudních věznic a trestních ústavů vrátila do kompetence ministerstva spravedlnosti. Další vězeňská zařízení včetně internačních, sběrných a pracovních táborů k soustřeďování německého obyvatelstva k odsunu byla v působnosti ministerstva vnitra a ministerstva národní obrany. Mimořádné lidové soudy odsuzovaly nacistické zločince, zrádce a kolaboranty, kteří byli ve výkonu trestu nazýváni retribučními vězni.

Obr. 3 Historická fotografie

- **Československé vězeňství podle sovětského vzoru (1953 – 1965)**

V těchto letech vrcholil tzv. třídní výkon trestu, uplatňující nejtvrďší podmínky u politických vězňů, nazývaných protistátními. Dnem 1. 1. 1953 bylo vězeňství jako celek převedeno do působnosti ministerstva národní bezpečnosti, které koncem roku zaniklo a plnění úkolů vězeňství převzalo ministerstvo vnitra. V témže roce byl vydán Řád nápravných zařízení, který novým způsobem a podle vzoru Sovětského svazu stanovil strukturu tzv. nápravných zařízení (NZ), která byla členěna na 6 typů podle stupně střežení. Do jednotlivých typů NZ byli odsouzení zařazováni podle povahy trestného činu (státně bezpečnostní, kriminální) a podle závažnosti provinění. Odsouzení mladiství vykonávali trest ve zvlášť určených NZ nebo oddělených částech NZ.

Obr.4 Historická fotografie

- **Reforma československého vězeňství (1965 – 1989)**

V polovině 60. let se stal dosavadní československý vězeňský systém již politicky neudržitelným z hlediska mezinárodních požadavků na vězeňství. K zásadní úpravě výkonu trestu odnětí svobody podle Standardních minimálních pravidel pro zacházení s vězni, doporučených OSN již v roce 1957, byl vydán zákon č. 59/1965 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody. V souladu s tímto zákonem zařazovaly soudy odsouzené k výkonu trestu odnětí svobody do 3 nápravně výchovných skupin (NVS), kterým odpovídaly typy nápravně výchovných ústavů (NVÚ). Do ústavu I. NVS byli zařazováni prvotrestání za trestné činy nejméně společensky nebezpečné, do II. NVS

prvotrestání za závažnější trestné činy a ti, kteří v posledních 10 letech spáchali úmyslný trestný čin. Do III. NVS byli zařazováni pachatelé společensky nejzávažnějších trestných činů včetně tzv. trestných činů proti republice (vlastizrada, rozvracení republiky, teror, záškodnictví, sabotáž, vyzvědačství nebo trestný čin proti státu světové socialistické soustavy) a zvláště nebezpeční recidivisté. V roce 1968 bylo vězeňství převedeno z působnosti ministerstva vnitra do kompetence národních ministerstev spravedlnosti (českého a slovenského). V rámci reformy vězeňství začal rozvíjet svoji činnost Výzkumný ústav penologický se sídlem v Praze, který se zabýval studiem osobnosti vězněného pachatele a možnostmi jeho nápravy. Na počátku 80. let vyvrcholila ve vězeňství normalizační opatření, což se projevilo zrušením Výzkumného ústavu penologického a úpadkem rozvíjené odbornosti.

Obr.5 Historická fotografie

- **Reforma českého vězeňství (1990 – 1992)**

Důležitým krokem bylo udělení amnestie za tzv. trestné činy proti republice a některé další trestné činy, při které bylo propuštěno dne 8. 12. 1989 celkem 52 vězňů. K řešení nepokojů ve většině nápravně výchovných ústavů (NVÚ) byly vytvořeny komise České národní rady (ČNR), které spolu se zástupci Občanského fóra, Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných a odborníků navštěvovaly jednotlivá NVÚ a prošetřovaly stížností vězňů, související s ústavním režimem. Dnem 1. 1. 1990 vyhlásil nový prezident Václav Havel velmi širokou amnestii, po které zůstalo ve věznicích a NVÚ přibližně 6000 vězňů z předchozího stavu 22 000 vězněných osob. Se zrušením trestu smrti byl zaveden doživotní trest.

Obr.6 Historická fotografie

- **Činnost Vězeňské služby ČR (1993 – 2009)**

Dnem 1. 1. 1993 zanikl Sbor nápravné výchovy a k plnění úkolů státní správy ve vězeňství byla zřízena Vězeňská služba (VS) ČR. V souladu s požadavky na dodržování základních lidských práv a občanských svobod byl vydán zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, který stanovil, že obvinění mohou být podrobeni jen těm omezením, která jsou nutná pro trestní řízení. K prohloubení humanizace a odborného zacházení s odsouzenými byl vydán zákon č.294/1994 Sb., který pozměnil a doplnil zákon č.59/1956 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody. Podle této úpravy došlo k novému pojmenování a členění zařízení pro výkon trestu na věznice s dohledem, dozorem, ostrahou a zvýšenou ostrahou. O umístování odsouzených do jednotlivých typů a přeřazování rozhodoval soud. Odsouzení mladiství byli zařazováni do zvlášť vyčleněné věznice. K systémové a tvůrčí aplikaci požadavků Evropských vězeňských pravidel na základě nových poznatků a zahraničních zkušeností byl vydán zákon č.169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, avšak základní typy věznic se nezměnily. [14]

5.2 Typy věznic

V současné době se Vězeňská služba ČR potýká s přeplněností svých kapacit. Celkový počet vězněných osob se pohybuje okolo 22 000. Z toho je zhruba 2,5 tisíce obviněných. Každá věznice má svého ředitele, centrální správu zajišťuje generální ředitelství v Praze.

Trestní zákon rozlišuje čtyři typy věznic:

- s dohledem,
- s dozorem,
- s ostrahou,
- se zvýšenou ostrahou.

Věznice s dohledem - odsouzení za nedbalostní trestný čin, kteří dosud nebyli ve výkonu trestu odnětí svobody za úmyslný trestný čin

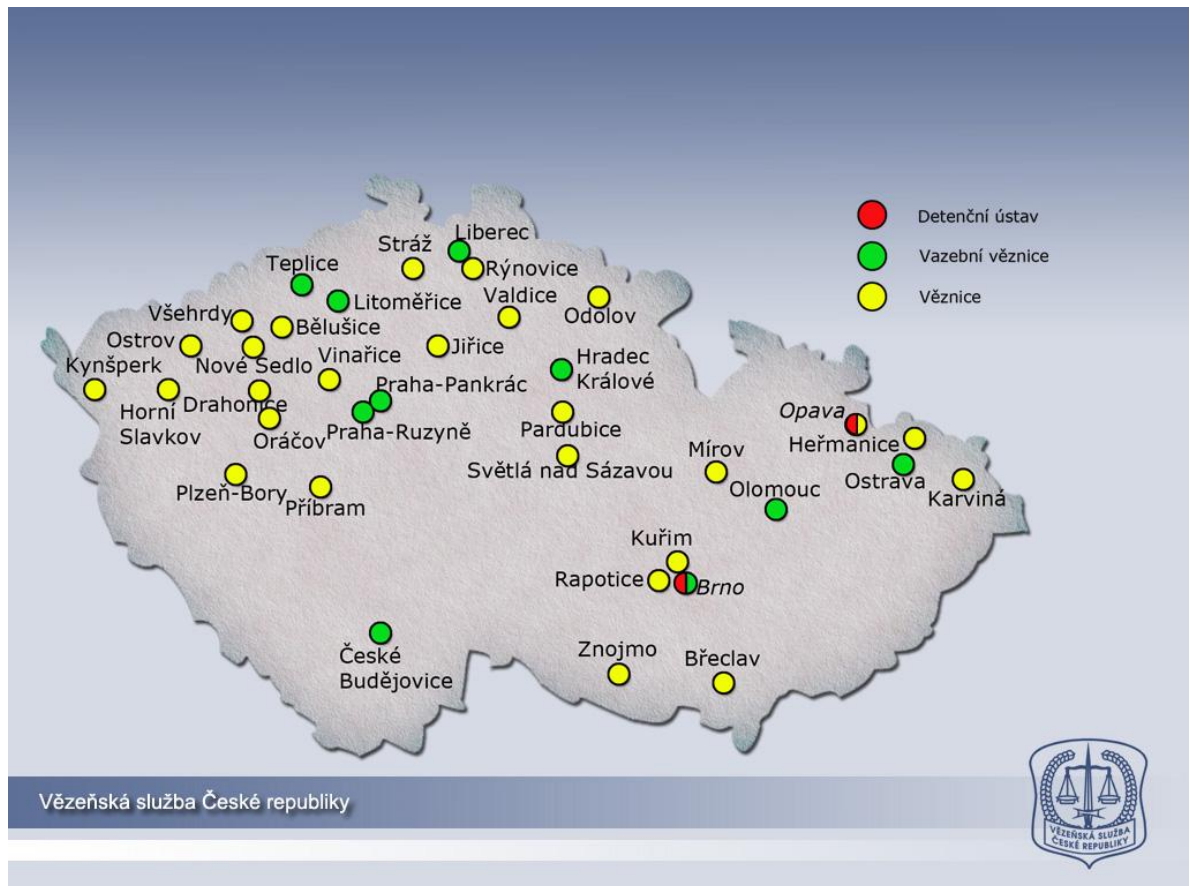
Věznice s dozorem - odsouzení za nedbalostní trestný čin, kteří již byli ve výkonu trestu za úmyslný trestný čin a odsouzení za úmyslný trestný čin do dvou let, kteří ještě nebyli ve výkonu trestu za úmyslný trestný čin

Věznice s ostrahou - odsouzení za úmyslný trestný čin, pokud byli odsouzeni k trestu odnětí svobody na dobu převyšující 3 roky nebo pokud již byli v minulosti za úmyslný trestný čin ve výkonu trestu odnětí svobody, přičemž není dán důvod pro zařazení do věznice se zvýšenou ostrahou

Věznice se zvýšenou ostrahou - odsouzení na doživotí, zvláště nebezpeční recidivisté, osoby, jimž byl uložen trest odnětí svobody na dobu nejméně 8 let, nebo odsouzení za úmyslný trestný čin, kteří v posledních pěti letech uprchli z výkonu trestu odnětí svobody nebo z vazby.

Pro mladistvé je zřizován zvláštní typ vězení - věznice pro mladistvé, který je rozdělen výše zmíněným způsobem. Do vězení pro mladistvé jsou umísťováni odsouzení, kterým ještě není osmnáct let, nebo u kterých tak rozhodl soud.

O tom, do kterého typu vězení je odsouzený zařazen, rozhoduje soud podle závažnosti spáchaného trestného činu a podle osoby pachatele. Od 1. ledna 2009 zahájila Vězeňská služba provoz detenčního ústavu v Brně.⁴

Obr. 7 Schéma vězeňských zařízení

⁴Detenční ústav - Zabezpečovací detence je nový typ ochranného opatření pro pachatele závažné trestné činnosti. Jde o osoby s vysokou mírou nebezpečnosti pro společnost.

5.3 Cíle exkurzí do věznic

Při zjišťování dané problematiky, jsem došel na výsledek, že v okrese Uherské Hradiště nedávají možnost školy svým žákům žádných exkurzí do věznic. Tuto možnost mají pouze žáci hlavního města Prahy (seznam škol jsem uvedl v příloze 3). V tuto chvíli mohou věznice navštívit mladí od 15 let.

- Odrazení od trestné činnosti. Říci, jak důležité je umět se správně rozhodnout, nenechat se strhnout partou k činům, jichž by pak museli litovat.
- Naučit děti bránit se šikaně i fyzickému útoku. Umět zvládat vlastní agresivitu a používat ji k dobrým věcem.
- Vysvětlit, proč si mají vážit sami sebe a druhých, nabídnout sexuální výchovu v rámci etiky, seznámit je s nebezpečím prostituce a jejími následky.
- Měli by si uvědomit, jak důležitá je rodina, jak nebezpečné jsou závislosti, jak i zdánlivě malý trestný čin může vést do vězení.
- Setkání a rozhovor s člověkem, který má osobní zkušenost s vězením, umožní vžít se do situací, ve kterých mladý člověk selhává. Zjistí, že odsoudit někoho není tak snadné.
- Říci dětem, co vede ke změně osobnosti uvězněného člověka a jak je jeho návrat do společnosti právě díky těmto změnám obtížný. Proč propuštěný člověk končí většinou jako bezdomovec, nebo se znovu vrací do vězení.
- Napravit pohled na vězení, jehož zkreslenou podobu znají jen z televize a filmů.
- Seznámit je s náročnou prací zaměstnanců vězeňské služby.
- Vzbudit zájem o problematiku vězeňství a zájem o řešení problémů s ním spojených.
- Seznámit děti s nedávnou minulostí našeho národa a předcházet tak rasismu a extrémismu.

6 ANALÝZA MĚŘENÍ INFORMOVANOSTI MLÁDEŽE V OKRESE UHERSKÉ HRADIŠTĚ

6.1 Výzkum

Hlavním cílem výzkumu bylo zjistit, jak jsou občané okresu Uherské Hradiště ochotni přispět na zlepšení prevence kriminality mládeže. K danému výzkumu jsem použil dotazníkové šetření. Respondenti odpovídali celkem na 11 otázek. Plné znění dotazníku je uvedeno v příloze č. 1. Dotazníkové šetření bylo realizované v průběhu měsíce března.

6.2 Zkoumaný soubor

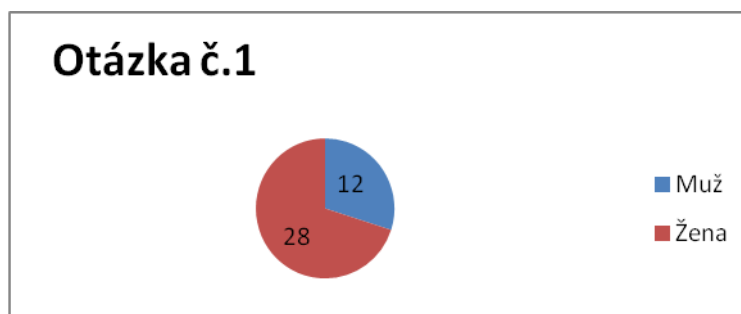
Základní zkoumaný soubor zahrnoval 40 respondentů. Dotazováno bylo 28 žen a 12 mužů. Dotazník byl umístněn na Policii ČR Uherské Hradiště a Městském úřadě v Uherském Hradišti.

6.3 Výsledky výzkumu

Respondenti odpověděli na všechny dané otázky. Výsledky jsou znázorněny pomocí grafů.

Otázka č. 1: Vaše pohlaví

- Muž
- Žena

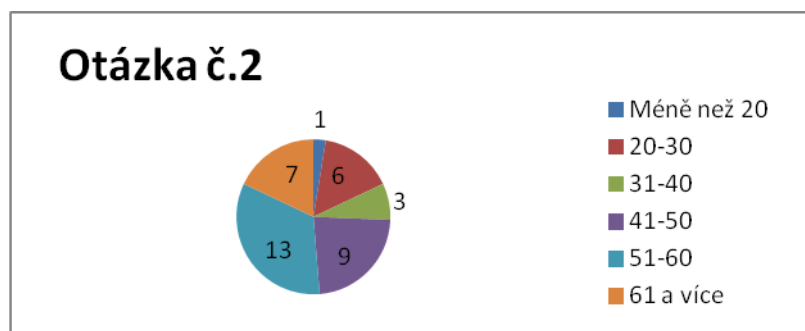

Graf č. 1

Na otázku č. 1 odpovídalo celkem 40 respondentů z toho 12 mužů a 28 žen.

Otázka č. 2: Vaše věková kategorie je

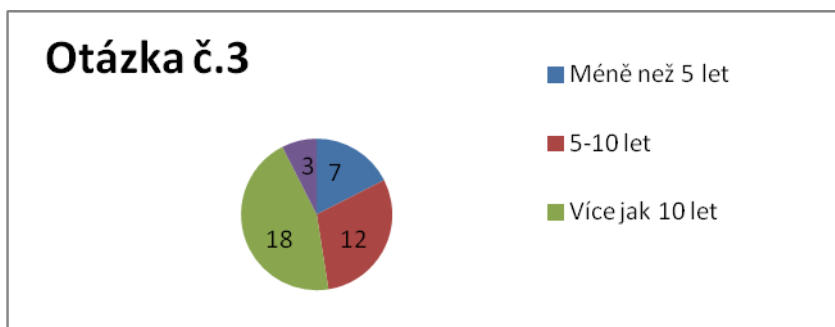
- Méně než 20 let
- 20 – 30 let
- 31 – 40 let
- 41 – 50 let
- 51 – 60
- 61 a více

Graf č. 2

Z grafu je patrné, že respondenti, kteří dotazník nejčastěji vyplňovali, patřili do věkové hranice 51 – 60 let.

Otázka č. 3: Jak dlouho žijete v okrese Uherské Hradiště

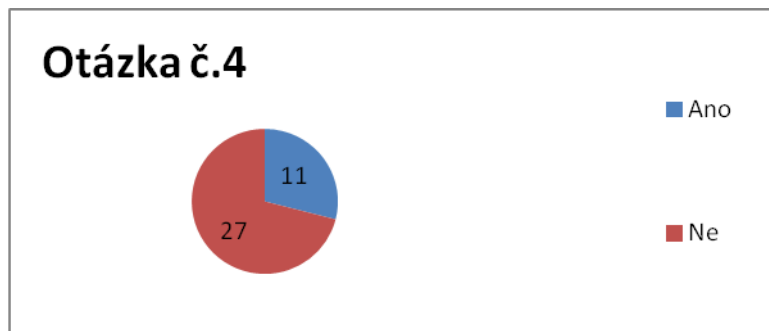
- Méně než 5 let
- 5 – 10 let
- Více než 10 let
- Nežiji v okrese Uherské Hradiště

Graf č. 3

Na tuto otázku odpovědělo nejvíce respondentů v možnosti třetí a to „Více jak 10 let“.

Otázka č. 4: Cítíte se v okrese Uherské Hradiště bezpečně?

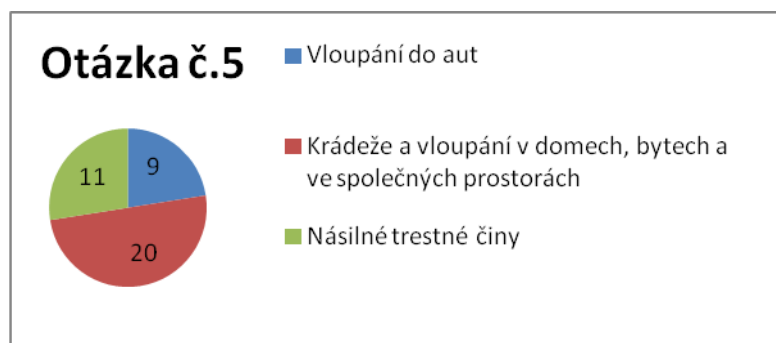
- Ano
- Ne

Graf č. 4

Z odpovědí je patrné, že občané se necítí bezpečně.

Otázka č. 5: Co je podle Vás ve Vaší lokalitě největší bezpečnostní problém?

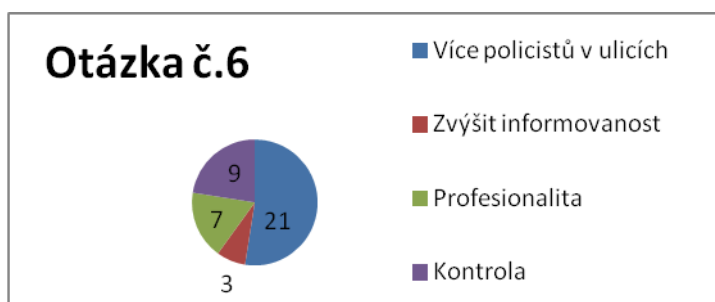
- Vloupání do aut
- Krádeže a vloupání v domech, bytech a ve společných prostorách domů
- Násilné trestné činy (přepadení, obtěžování, ublížení na zdraví)

Graf č. 5

Největší hrozbu respondenti vidí v krádežích a vloupání.

Otázka č. 6: V čem by se podle vašeho názoru mohla zlepšit práce Policie ČR v okrese UH?

- Více policistů Policie ČR na pochůzkách v ulicích
- Zvýšit informovanost o práci policie a bezpečnostních problémech ve městě
- Profesionálnější přístup při jednání s občanem
- Důsledná a pravidelná kontrola (osob, objektů)

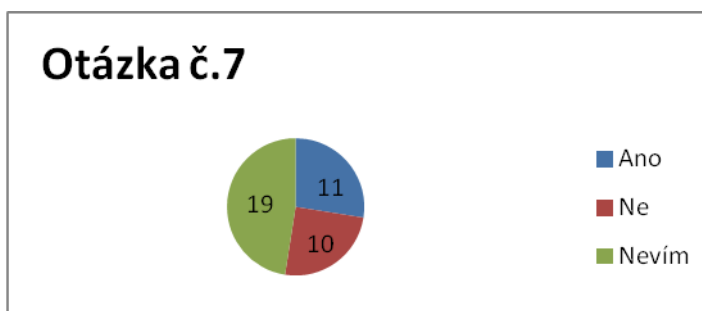

Graf č. 6

Z grafu je patrné, že by mělo být více policistů v ulicích.

Otázka č. 7: Byl/a byste ochoten/ochotna strávit večer diskuzí se zástupci Policie ČR a dalšími obyvateli vaší čtvrti o výsledcích tohoto průzkumu a o bezpečnostní situaci v okolí vašeho bydliště a ve městě?

- Ano
- Ne
- Nevím

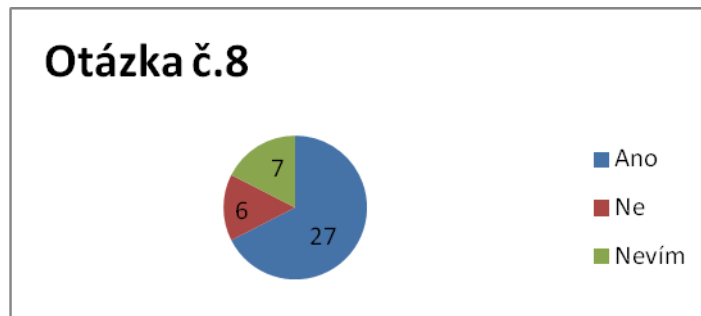

Graf č. 7

Většina respondentů si není jistá, zda stojí o debatu s policií.

Otázka č. 8: Myslíte si, že zavedením exkurzí pro žáky středních škol do českých věznic, pomůže ke zlepšení prevence kriminality mládeže?

- Ano
- Ne
- Nevím

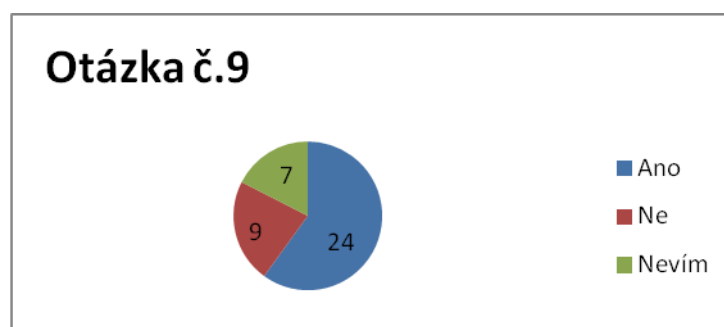

Graf č. 8

Na tuto otázku většina odpověděla kladně.

Otázka č. 9: Myslíte si, že besedy s odsouzenými na středních školách pomůže k předcházení páchaní trestných činů?

- Ano, určitě
- Ne, nemyslím si
- Nevím

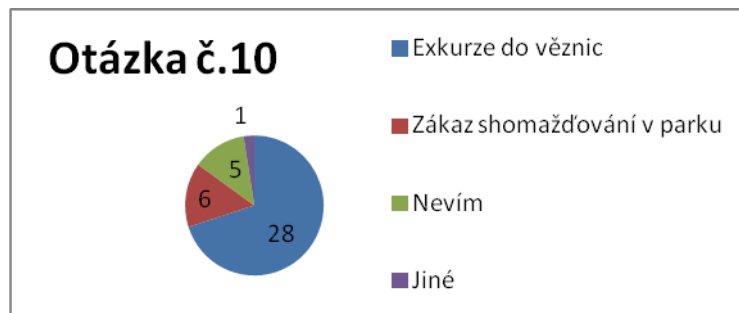

Graf č. 9

Dle respondentů by besedy s odsouzenými pomohly k předcházení trestných činů.

Otázka č. 10: Jak přispět ke zlepšení prevence kriminality mládeže v okrese Uherské Hradiště?

- Zavedením exkurzí pro žáky SŠ do českých věznic
- Zákaz shromažďování mladistvých v parku ve večerních hodinách
- Nevím
- Jiné.....

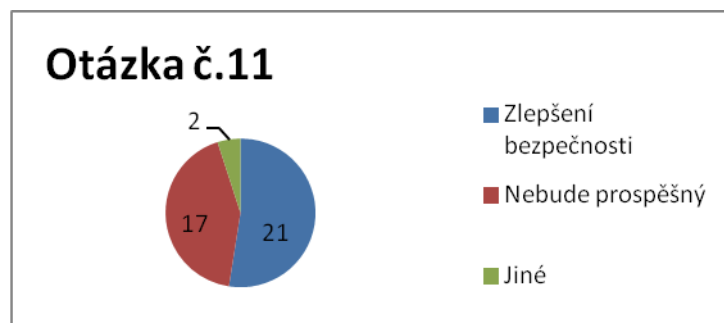

Graf č. 10

Většina respondentů by zavedla exkurze do věznic.

Otázka č. 11: Tento dotazník po mém vyplnění

- Poslouží ke zlepšení bezpečnosti obyvatel
- Nebude ničemu prospěšný
- Jiné.....

Graf č. 10

Respondenti doufají, že výzkum bude prospěšný.

Z provedeného výzkumu vyplývá, že občané jsou ochotni přispět ke zlepšení prevence kriminality mládeže. Překvapujícím závěrem je pro mne projevený zájem respondentů o tuto problematiku.

7 NÁVRH NA OPATŘENÍ PREVENCE KRIMINALITY MLÁDEŽE

Protože město Uherské Hradiště je městem velkých možností proto nemohu pochopit, že jsou zde, dle mého názoru, nedostatky v oblasti prevence kriminality mládeže. Město má značné finanční možnosti a jistě by nic nemělo bránit tomu, aby byla určitá finanční částka použita na zajištění ochrany obyvatel města Uherské Hradiště.

7.1 Vlastní návrhy na prevenci

Mezi jeden z nedostatků města, který také vyplynul z dotazníkového šetření, je absence pěších hlídek policie v rizikových oblastech města Uherské Hradiště. **Návrhem č. 1 je posílení pěších hlídek v nočních hodinách v rizikových oblastech**, jako jsou např. velká sídliště, příslušná parkoviště, chatové oblasti, parky a zábavné podniky či bary. V Uherském Hradišti jsem sloužil jako policista tři roky a proto vím, že pěší hlídky v nočních hodinách v rizikových oblastech z důvodu vytíženosti jsou omezeny.

Návrhem č. 2 je zhotovení informačního letáku obětem trestného činu. K návrhu č. 2 jsem dospěl z vlastních služebních zkušeností, kdy mnohé z obětí trestných činů neví jak se v podobných situacích zachovat a na koho se obrátit. Informační letáky bych umístil na služebny Policie ČR Uherské Hradiště, Městskou policii a příslušné orgány. Tento návrh bych rozšířil o předání informačního letáku ze strany zakročujícího policisty přímo obětem trestných činů.

V rámci zpracování bakalářské práce jsem spolupracoval s tiskovým mluvčím a preventistou Policie ČR Uherské Hradiště. Proto navrhuji **opatření č. 3**, a sice **diskuzi alespoň jedenkrát ročně se zástupci Policie ČR v Uherském Hradišti** s občany města k řešení výše uvedené problematiky. Diskuze by se týkala daného tématu a jsem přesvědčen, že by občané tuto diskuzi ocenili.

Součástí přílohy bakalářské práce je zhotovená pozvánka na exkurzi do vazební věznice v Olomouci, kde jsem již prováděl několikrát eskorty osob a proto **návrhem č. 4 je exkurze do věznic pro mladistvé.** K tomuto návrhu jsem dospěl z výsledku dotazníkového šetření. Většina občanů se domnívá, že zavedením exkurzí do vězeňských zařízení by přispělo ke zlepšení prevence kriminality mládeže v Uherském Hradišti. Myslím si, že většina mladistvých nemá sebemenší tušení o životě vězňů, režimu vězeňských zařízení a vztahy mezi odsouzenými. V reálném životě jsou jejich představy

o životě vězňů zkresleny. Tyto exkurze by přispěly k zamyšlení se každého z návštěvníků vězeňského zařízení.

Protože do věznic mají zákaz vstupu osoby mladší 15-ti let a podíl na páchání TČ žáci devátých tříd, navrhuji **opatření č. 5 a to přednášky odsouzených přímo ve školských zařízeních**. Osobně se domnívám, že sezení by čelilo velké oblibě, protože žáci by se dozvěděli některé detaily a zajímavosti ze strany odsouzených, které by nezískali ani během exkurzí.

Všechny návrhy, které zde uvádím, nejsou výrazně nákladné, aby si je město Uherské Hradiště nemohlo ze svého rozpočtu dovolit.

ZÁVĚR

V mé bakalářské práci jsem se zabýval problematikou návrhem na zlepšení prevence kriminality mládeže města Uherské Hradiště. Hlavní odpovědnost za výše uvedené oblasti má v České republice Ministerstvo vnitra ČR a příslušné správní orgány.

Prevenci kriminality mládeže v Uherském Hradišti mohu zhodnotit jak z provedeného dotazníkového šetření, tak i z vlastních zjištěných poznatků z výkonu mého povolání. Z dotazníkového šetření jsem došel k závěru, že občané města Uherské Hradiště mají zájem o danou problematiku a jsou ochotni přispět ke zlepšení prevence kriminality mládeže. V poslední kapitole mé práce jsem uvedl návrhy a opatření, ke kterým jsem dospěl díky vypracování bakalářské práce.

V přílohové části jsem zpracoval pozvánku na exkurzi do vazební věznice a informační leták, který by přispěl ke zlepšení informovanosti obyvatel. Dále jsem přílohovou část doplnil o dotazník, ze kterého jsem čerpal konečné závěry a opatření. Přílohová část také obsahuje pozvánku na exkurzi do věznice, informační letáky a organizační schéma vězeňské služby ČR.

V průběhu bakalářské práce jsem většinu návrhů a opatření vypracoval tak, aby nebyly nijak zvláště finančně nákladné a bylo je možno realizovat.

Návrhy a opatření bakalářské práci jsem záměrně volil tak, aby je město mohlo v co nejkratší době uskutečnit a tím zajistit pro své občany bezstarostný, bezpečný a spokojený život.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [2] MATOUŠEK, O., KROFTOVÁ, A. *Mládež a delikvence*. Praha : Portál, 2003. ISBN 80-7178-771-X.
- [2] NOVOTNÝ, P. *Faktory ovlivňující páchaní trestné činnosti mládeží*, Diplomová práce. MU Brno, 2007.
- [3] PROCHÁZKOVÁ, M. (2004). Uvedení do etopedie. In *Integrativní speciální pedagogika* (VÍTKOVÁ, M. A KOL.). Brno : Paido, 2004. ISBN 80-7315-071-9.
- [4] JEDLIČKA, R. a kol. *Děti a mládež v obtížných životních situacích*. Praha : Themis, 2004. ISBN 80-7312-038-0.
- [5] KUČHTA, J. a kol. *Kriminologie I. část*. Brno : Masarykova univerzita, 2002. ISBN 8021022043.
- [6] CHMELÍK, J. a kol. *Rukověť kriminalistiky*. Plzeň : Aleš Čeněk, 2005. ISBN 80-86898-36-9.
- [7] <http://www.mvcr.cz/clanek/prevence>
- [8] <http://www.mesto-uh.cz>
- [9] NEKONEČNÝ, M. *Encyklopedie obecné psychologie*. Praha : Academia, 1997. ISBN 80-200-0625-7.
- [10] ČÁP, J., MAREŠ, J. *Psychologie pro učitele*. Praha : Portál, 2001. ISBN 80-7178-463-X.
- [11] VOJTOVÁ, V. *Kapitoly z etopedie I*. Šlapanice : OL Print, 2005. ISBN 80-210-3532-3.
- [32] HELUS, Z. *Dítě v osobnostním pojetí*. Praha : Portál, 2004. ISBN 80-7178-888-0.
- [43] ČAČKA, O. *Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace*. Brno : Doplněk, 2000. ISBN 80-7239-060-0.
- [54] <http://www.vscr.cz>

České právní předpisy

[65] Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině

[76] Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii ČR

[87] Zákon č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže

[98] Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích

[109] Trestní zákon č. 40/2009 Sb.

[20] Trestní řád č. 141/1961 Sb.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

KM Kriminalita mládeže

TČ Trestný čin

MVČR Ministerstvo vnitra ČR

NZ Nápravné zařízení

NVÚ Nápravně výchovný ústav

NVS Nápravně výchovné skupiny

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 – 6 Historické fotografie.....	40-44
Obr. 7 Schéma vězeňských zařízení.....	46

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Trestné a jinak trestné činy spáchané dětmi a mladistvými z pohledu celkové kriminality v okrese Uherské Hradiště v letech 2000-2008.....	34
Tab. 2 Děti a mladiství stíhaní za trestné činy v okrese Uherské Hradiště v letech 2000-2008.....	35
Tab. 3. Zjištěné trestné činy v celkovém kontextu v okrese Uh. Hradiště, včetně trestných a jinak trestných činů spáchaných dětmi a mladistvými v okrese Uh. Hradiště v letech 2000-2008.....	37

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Dotazník
- P II Pozvánka
- P III Informační leták
- P IV Organizační schéma vězeňské služby ČR

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

Vážení kolegové a spoluobčané,

jmenuji se Michal Eibensteiner, studuji obor Ovládání rizik na UTB ve Zlíně, Fakultě logistiky a krizového řízení. Chtěl bych Vás požádat o vyplnění dotazníku, který použiji pro výzkum ve své bakalářské práci na téma: **Návrh na zlepšení prevence kriminality mládeže v okrese Uherské Hradiště**. Dotazník je anonymní a bude použit pouze za účelem vypracování mé bakalářské práce. Dotazník je zaměřený na zjištění informovanosti obyvatel ohledně problematiky kriminality mládeže. Svoji odpověď označte křížkem. Předem děkuji za vyplnění.

Michal Eibensteiner
FLKŘ UTB ve Zlíně

1) Vaše pohlaví

- Muž
- Žena

2) Věková kategorie

- Méně než 20 let
- 20 – 30 let
- 31 – 40 let
- 41 – 50 let
- 51 – 60
- 61 a více

3) Jak dlouho žijete v okrese Uherské Hradiště

- Méně než 5 let
- 5 – 10 let
- Více než 10 let
- Nežijí v okrese Uherské Hradiště

4) Cítíte se v okrese Uherské Hradiště bezpečně?

- Ano
- Ne

5) Co je podle vás ve vaší lokalitě největší bezpečnostní problém?

- Vloupání do aut
- Krádeže a vloupání v domech, bytech a ve společných prostorách domů
- Násilné trestné činy (přepadení, obtěžování, ublížení na zdraví)

6) V čem by se podle vašeho názoru mohla zlepšit práce Policie ČR v okrese UH?

- Více policistů Policie ČR na pochůzkách v ulicích
- Zvýšit informovanost o práci policie a bezpečnostních problémech ve městě
- Profesionálnější přístup při jednání s občanem
- Důsledná a pravidelná kontrola (osob, objektů)

7) Byl/a byste ochoten/ochotna strávit večer diskuzí se zástupci Policie ČR, vedením města Uherské Hradiště, zastupiteli města a dalšími obyvateli vaší čtvrti o výsledcích tohoto průzkumu a o bezpečnostní situaci v okolí vašeho bydliště a ve městě?

- Ano
- Ne
- Nevím

8) Myslíte si, že zavedením exkurzí pro žáky středních škol do českých věznic, pomůže ke zlepšení prevence kriminality mládeže?

- Ano
- Ne
- Nevím

9) Myslíte si, že besedy s odsouzenými na středních školách pomůže k předcházení páchaní trestných činů?

- Ano, určitě
- Ne, nemyslím si
- Nevím

10) Jak přispět ke zlepšení prevence kriminality mládeže v okrese Uherské Hradiště?

- Zavedením exkurzí pro žáky SŠ do českých věznic
- Zákaz shromažďování mladistvých v parku ve večerních hodinách
- Nevím
- Jiné.....

11) Tento dotazník po mém vyplnění

- Poslouží ke zlepšení bezpečnosti obyvatel
- Nebude ničemu prospěšný
- Jiné.....

PŘÍLOHA PII: POZVÁNKA

EXKURZE DO VAZEBNÍ VĚZNICE OLOMOUC

Jedinečná možnost podívat se do **vazební věznice v Olomouci**.

Při exkurzi budete mít jedinečnou možnost podívat se, jak to v takové věznici vypadá, seznámit se s jejím chodem a zeptat se na všechny otázky, které Vás ohledně tohoto tématu zajímají...

Prosím všechny případné zájemce, aby se přihlásili prostřednictvím svého třídního učitele (účast je zcela zdarma).

Případné zájemce již předem upozorňuji, aby doma **NECHALI**: mobilní telefony a jiná záznamová zařízení. Nebude tam prostor pro jejich uložení. Též si prosím neberte žádná zavazadla a kabelky.

Zapojte se

PŘÍLOHA P III: INFORMAČNÍ LETÁK

JAK TELEFONOVAT NA LINKU POLICIE ČR 158

- ❖ Při zavolání uveď jméno, příjmení, místo události.
 - ❖ Podrobně popiš, co se ti přihodilo.
- ❖ Bezdůvodné volání na tísňovou linku Policie ČR je trestné.

Blokací této linky můžeš ohrozit zdraví nebo život osoby, která pomoc policistů potřebuje.

- ❖ Oznámení od občanů na tísňovou linku Policie ČR přijímají policisté 24 hodin denně.

VÍŠ, JAK SE BRÁNIT???

Setkání s agresivní osobou

- **UTEČTE!** Je-li to možné, snažte se všem takovým situacím vyhnout a dostat se co nejrychleji pryč. Nestojí za to riskovat.
- Když stojíte u někoho takového a hovoříte s ním, udržujte si od něj bezpečnou vzdálenost.
- Hovořte klidným, hlubším a tišším hlasem.
- Vyvarujte se prudkých gest a pohybů.

Policie ČR 158
Hasiči 150

Městská police 156
SOS linka 112

Záchranná služba 155

PŘÍLOHA P IV: ORGANIZAČNÍ SCHEMA VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČR

